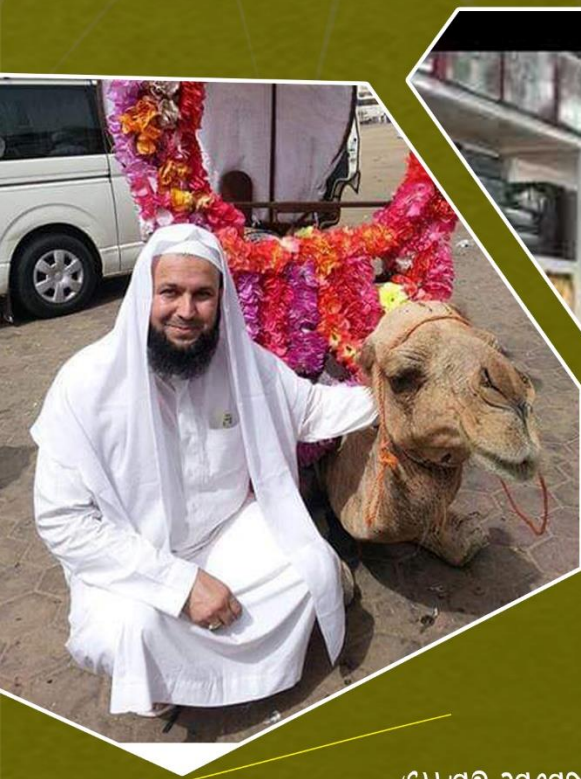

زنجیرەى دۇسىيە فەرھەنگى و فيكرىەكان

دۇسىيى ژمارە (۴)

دۇسىيى:

پزىتتىكى پيغەمبەرايەتى و مەلا ەلى كەلك

نوسىنى: محەمەد ھەرىرى

چاپى ئەلكترۇنى يەكەم ئۆقەمبەرى ۲۰۱۸

دۆسیی ژمارە (4)

دۆسیی:

پزیشکی پیغمبەرایەتی و مەلا عەلی کەلەك

نووسینی: محەمەد هەریری

چاپی ئەلکترونی یەكەم: نۆڤەمبەری ۲۰۱۸

پێشەکی

ئەو دۆسییە لەسەر ماھیەت و ناواخنی پزیشکی پیغمبەرایەتی و نوینەری هەرە زەقی لە کوردستان مەلا عەلی کەلەك. پزیشکی پیغمبەرایەتی یان الطب النبوي وهك لەو دۆسییە بەر دەستت باسکراوه، تەنھا وەھمیکە فەرمودەناسان و ئەھلی حەدیس بە گشتی دروستیان کرد. دەنا هیچ بەلگەیەك نییە کە رۆژی لە رۆژان پیغمبەر خۆی بە پزیشك ناساندبیت، ئەوھشی دەگوتریت تەنھا درۆ ھەلبەستنیكە بۆ برەودان بە بازرگانی پزیشکی بەناوی پیغمبەر و پزیشکی پیغمبەرایەتی!

وهك لەو وتارانە بۆتان رپوون دەبیتەو، من زۆر زوو ھەستم بە مەترسی ئەو خورافاتە کرد بە ناوی پزیشکی پیغمبەرایەتی، ھەر زووش خەلکم لئ ئاگادار کردو، بەلام لەبەر زالبوونی سۆزی کویرانە دینی ونەبوونی ریکاری حکومی وھوشیاری تەندروستی، ئەو دیاردەییە پەری سەند و دەیان مەلا عەلی لە سەرتاسەری کوردستان دروست بوون، بە ناوی دین خەلک رپوتدەکەنەو. مەلا عەلی کەلەك دیارترین و زەقترین بازرگانی ئەو بوارەییە بۆیە پیمباشە پیناسەییەکی ناتەقلیدی بکەین.

پیناسهیهکی مهلا عملی کھلک

ئو پیاوه چهند تیی رادهمینیم کاسبکاریکی زور چاک و وریایه، له ههر بهرنامهیهک داوهت دهکریت سئ چارهگی وهختی بهرنامه به سویند خواردن و قورئان خویندن، و شان ماچکردن و بهقوریانی چاوه رهش و زهردهکانت بم، و بهرگری له خوکردن دهکوژیته.. میکانیزمی زور سهیر بهکار دههینیت بینهریکی ساویلکهی زور دهخاته ژیر کاریگری خوی وهک:

- متمانه به خو بوون له باسکردنی چارهسهرهکانی، به جوریک پزیشکهکانیش ناویرن وا متمانهدار قسه بکن لهگهل نهخوشهکانیان!

- ئاسانگیری کردن له چارهسهرهکانی.

- فروفیلی تهکنیکی وهک بهکارهینانی ئامیری ختوکهدانی نهخوش و راتهکانی ئیلکتريکی بی نهوهی به ئاشکرا بیکات!

- خو بی فیز نیشانان [مهلا عملی زور هیچه، ههر هیچ نییه! کوره کهرناسم! عهمری مهلا عملی نهمینیت! دهمووچاوی دهریی مهکینهی فهلافلییه!]

- دانانی مهرجی قورس و کاتی دریز بو چارهسهرهکانی تا لهبهرپرسیارهتی له ئهنجای چارهسهرهکانی رزگاری بیته.

- گوتههوهی که پاره وهر ناگریته، کهچی که خوم له ههولیر بووم، لیکولینهوهی مهیدانیم بوی کرد دهرکهوت که بهشی شییری ههیه لهو دوکانهی که نهخوشهکانی بو رهوانه دهکات.

- سهروگوپلاک ماچ کردنی نهخوشهکه!

- فریودانی خه لک و ته له کچیه تی کردن. وهک بهو دواییه ته له که چیه تیکی گه ووهی مهلا علی ئاشکرا بوو!!! ئه ویش به کار هینانی ئامیزی ته زووی کاره بای یاری سیکیسی sex toy بو راته کانی نه خۆشه کانی تا بلین جنۆکه یان تیدایه!!! یان فرۆشتنه وهی سیدی وکتیپی خۆی و ههنگوین به دهیان قات گرانتر له نرخى خۆی!

- خۆ نیشاندان که گوايه بو فهقير و ههزاران دهیکات، و ده بیته ئه وهی ناوی ناوه نه خۆشخانه له هه موو جیهان بلاو بیته وه!

خۆزگه کوردستان نه خۆشخانه کی دهروونی چاکی لى با. بو ئه وهی مهلا علی چاره سهر بکه ن که جاریکیان ئیدیعیای کرد سهری خوای ماچ کردوه و ماچیشی وهکی شه کرۆکه بووه! له وهش سه یرتر ده لیت ترامپ جنی تیدایه و ده توانم چاره سهری بکه م به نه عل لیدان له بنی پیی!!!

یان ده لیت دنیا هه مووی به جنۆکه داگیرکراوه، ترامپ جنی تیدایه و وه زیره کان و ئه ندام په رله مانه کان جن له جهسته یاندايه!! ئاسمانی سلیمانی به جن ته نراوه! جن له گه ل خودی شه یتان بو عیراق و سوریا هاتوون!!!

گوپی لى بگرن بزنان هيج میدیایه کی موخته ره م هه یه شیتیکى وا خورافاتچى بینه ناو خه لک؟! ئه وه چ شیتخانه یه که ئه و مه لایه نه خۆشه چاره سهری خه لکه نه خۆشه که بکات؟! وادیاره میزی حوشر مرؤف تووشی ئه نفله وه نزای حوشر ده کات .

له به رنامه یه کی تیقى که نه خۆشیکى بو هیئا و نه یوانی بچوکتیرین چاره سهری بو بکات، سه لماندی که هيج له باره، که بیانوو به روژوو نه بوونی هیئایه وه، پینشکه شکار گووتی پیشتیریش هیئاویانه بۆلای تو که به ره سمى کاتی دهوام و چاره سهر بوه، یانی ده بیته به روژووش بیت ئه و کاته! کیشکه ئه وه یه هه موو که رته کانی ژیان پر له ئاشوب و کیشیه، مهلا علی که له کیش به شیکه له و وه زعه گه نده له گشتیه.

پیشهکیهک دهبرارهی ئهوهی ناویان ناوه (طب النبوی)

ئهوهی وای لیکردم که قسه لهسه[پزیشکایهتی پیغمبرهرا (طب النبوی) بکه، ئهوه بوو له کوردستان بهگشتی وههولیر به تایبهتی بازاری کهسانیکی نهزان ونهفام به ناوی (طب النبوی) زور گرم بوه وتا ئهمرۆش گهرمه لهسهر حیسابی دارایی و تندروستی خه لکی هه ژار وئیمانداری کورد که نامادن له بهر پاکی ئیمانیان وسادهیی وخۆشهویستیان بو ئیسلام وپیغمبرهیری ئیسلام ژههریش بخۆنهوه. ئهگهر گوتیان پیغمبره فهرمانی پیداهه!!

ئهو بازرگانانهی ئایین بهوهش نهوهستان که موناغهسهی دکتوره رهسمیهکان بکه. به لکو خه لکیشیان هان هدا نهچن بۆلای دکتور له قیدیۆ ریکلامهکانی ئهه بازرگانانهی ژیر پهردهی [پزیشکایهتی پیغمبرهرا] وچه ندین کهسی ترم گوئ لیبوه که هه ندی لهو بازرگانانه به نهخۆشهکانی ده لئ بهو مه رجهی عیلاجت ده کهم نهچیته لای دکتور وهه موو ده رمانهکانی ئه و فری ده!! خو وه نه بی دکتوره کانمان لهوان به ویزدانتر بن، به لام هه ر نه بیته ئهوان به شیوهیهکی زانستی تر خه لک چاره سه ر ده کهن وخاوه ن بپروانامه ن. هه رچه نده به داخه وه زۆربه یان خیانهت له شه رفی پیشه که یان ده کهن، له ریگای هیئانه ژوره وهی چوار چوار وپینچ پینچ نهخۆش وهک مه رومالات به بی ئه وهی هیچ حیسابیک بو که رامهت ونهینی نهخۆشه که بکه ن. یان له ریگای ساغکردنه وهی ده رمان به سه ر نهخۆشدا به بی ئه وهی پپووستی پپی هه بیته وچه ندین دیاردهی تری دزیو.

دیاردەى [پزیشکایەتى پیغمبەرا] کەم کەس دەوێرێ لەسەرى بنوسى لەبەر
 ھەستیارى ئایینی و بەستنهوہى بابەتەکە بە خودى پیغمبەر. ئیمە نوسەریکی
 زۆرمان ھەیە کە دەزانن ئەو دیاردەى شتێکی خراپە خەلک فریودانە بە ناوی دین.
 بەلام زۆربەیان ناوێرن نزیك بنەوہ لە لیواری ھەر باسێک مۆرکی ئایینی پێ
 وەبیت، ئینجا با خورافاتیکى رووتیش بیت، چونکە تاقەتى سەرئیشەیان نییە.
 ئەوہشى تاقەتى سەر ئیشەى نەبیت ناتوانیت ھیچى پێویست ونوێ پێشکەش
 بکات و دەست لەسەر زامە ھەقیقیەکان دابنیت.

هه‌ستیاری باسه‌که له کویدا‌یه؟

ترسی گه‌وره‌ی ئه‌و باسه له‌وه‌وه‌یه ده‌لین ئه‌و کاره گومان خستنه‌ سه‌ر فه‌رموده‌کانی پیغمبه‌ره. من هه‌رگیز گومان ناخه‌مه سه‌ر ئه‌و فه‌رمودانه. به‌لکو ده‌لیم گیان وژیانی خه‌لک زۆر له‌وه گه‌وره‌تره لای خوا موغامه‌ره‌ی پێ بکه‌ین به‌ هه‌دیسێک جا راست بی‌ت یان لاواز بی‌ت، چونکه مه‌سه‌له‌که له‌راستی و لاوازی هه‌دیسه‌که نییه. به‌لکو زیاتر له‌وه‌یه ئایه ئه‌و چاره‌سه‌ره پزیشکیانه‌ی باسکراوه له فه‌رموده‌کان له خواوه‌یه یان له خودی پیغمبه‌ر و نه‌زمونی که‌سی‌تی خۆیی وژی‌نگه‌که‌یه‌تی که هیچ په‌یوه‌ندی به وه‌حیه‌وه نیه.؟

زانراوه که به‌پێی نه‌ه‌جی سه‌له‌فی هه‌ر وته‌یه‌ک له پیغمبه‌ر [د.خ] ده‌رچیت ئه‌وه وه‌حی یه وله خواوه‌یه به‌پێی لیکدانه‌وه‌یان بۆ ئایه‌تی (وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ) به‌لام خودی فه‌رموده‌کانی پیغمبه‌ر [د.خ] ده‌یسه‌لمینن که وا نیه و نه‌و حوکمه هه‌موو قسه‌کانی به سیفه‌تی ئاده‌میزادی و که‌سی خۆی ناگریته‌وه. به‌لکو ته‌نها گه‌یاندنی په‌یامه‌که ده‌گریته‌وه. هه‌ر خودی پیغمبه‌ر [د.خ] ده‌لێت: [فَإِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ أَلْطَىٰ وَأَصِيبٌ] من مرۆقم هه‌له‌ش ده‌که‌م و راستش ده‌که‌م] وه‌ک مه‌سه‌له‌ی ته‌ئبیری (موتوربه‌ کردنی) دارخورما که پیغمبه‌ر فه‌رمانی پیکردن بیکه‌ن کاتی کردیان خورماکه پوچ ده‌رچوو. بۆیه که گه‌رانه‌وه لای پیغمبه‌ر پێیانی وت: منیش مرۆقم. ئه‌گه‌ر فه‌رمانیکم پیکردن له کاروباری دینتانه‌وه وه‌ریگرن، چونکه ئه‌وه‌ی له خواوه بی‌ت و بی‌تانی بلیم ئه‌وه هه‌قه. ئه‌وه‌شی له خۆمه‌وه بی‌ت ئه‌وه منیش مرۆقم راست ده‌که‌م وه‌له‌ش ده‌که‌م] یان وه‌ک له رېوايه‌تیکی تر هاتوه (ئێوه به کاروباری دونیای خۆتان زانانن) انتم اعلم بشؤون دنیاکم!

ئه‌وه‌ش ده‌قی ئه‌و هه‌دیه‌یه‌ که له سه‌حیحی موسلم دا هاتوه: "قدم النبي صلى الله عليه وسلم المدينة، فإذا هم يأبرون النخل يلحقون النخل - فقال: ما تصنعون؟ قالوا: كنا نصنعه. قال لعلكم لو لم تفعلوا كان خيرا. فتركوه، فنفضت، فذكروا ذلك له، فقال: إنما أنا بشر، إذا أمرتكم بشيء من دينكم فخذوا به، وإذا أمرتكم بشيء من رأي فإنما أنا بشر". وشبيهه به قول رسول الله صلى الله عليه وسلم: "إنما أنا بشر، فما حدثتكم عن الله فهو حق، وما قلت فيه من قبل نفسي فإنما أنا بشر أخطئ وأصيب."

ئه‌و فه‌رمودانه‌ راسته‌ صحیح و ضعیف و موضوع [دروست و لاواز وهه‌لبه‌ستراوا] یشی تیدایه. من پیموایه‌ جارئ ئه‌و فه‌رمودانه‌ی زعیف و مه‌وزوعن لاده ئه‌و لاه. ئه‌وه‌شی دروست و سه‌حیحه. راسته‌ له‌وانه‌یه‌ له‌روی سه‌نه‌د و مه‌تنه‌وه سه‌حیحن. به‌لام له‌رووی زانسته‌یه‌وه مه‌رج نیه هه‌موویان دروست بن. چونکه له‌وانه‌یه پیغمبر [د.خ] قسه‌یه‌کی به‌شهری گوتبیت له‌و کاته‌دا نه‌ک وه‌حی گه‌یانده‌بن.

که‌وابوو ده‌بیت ئه‌و تیۆره‌ی سه‌له‌فیه‌ت که هه‌موو هه‌رفیکی پیغمبر به‌ وه‌حی داده‌نیت پینداچوونه‌وه‌ی بو بکریت، چه‌ندین زانای گه‌وره‌ی ئیسلام له‌ سه‌له‌فی و غه‌یره سه‌له‌فی دانیان به‌و راستیه‌ داهیناوه. چاکتره‌ وابلین نه‌ک پیغمبر تاوانبار بکریت به‌ گوتنی چاره‌سه‌ری پزیشکی یان هه‌ر شتیکی تر که نه‌زموون وزانست ناکاریگه‌ریه‌تی به‌سه‌لمینن، دواپی پیغمبر خۆی ده‌فه‌رمویت: (منیش مروقم، نه‌گه‌ر فه‌رمانیکم پیکردن له‌ کاروباری دینتانه‌وه وه‌ریگرن، چونکه ئه‌وه‌ی له‌ خواوه بیت و پیتانی بلیم ئه‌وه هه‌قه، ئه‌وه‌شی له‌ خۆمه‌وه بیت ئه‌وه منیش مروقم راست ده‌که‌م وه‌له‌ش ده‌که‌م)!!

پیغمبر چارهسههکان له مروقهکانهوه فیربووه نهک وهحی!

ئینجا وهك حهزرهتی عائیشه له مەر [پزیشکایهتی پیغمبره] دهلیت: پرسیارى چارهسههکانى كه ئهوهی ناویان ناوه به [پزیشکایهتی پیغمبره] له وهفد ونیرده عهربههکان دهکرد كه دههاتنه خزمهتی. ئیبن الجوزى له [صفوة الصفوة] له هیشامى كورى عهروه دهگيرپتهوه كه دهلی: عهروه به عائیشهی دهگوت: دایكه سهرسام نیم به فیهته، دهلیم هاوسههری پیغمبره وکچی ئههوبهکره. سهرسامیم به شارهزاییت له شیعر ومیژووش نایهت، دهلیم کچی ئههوبهکره كه زانترینی خهک بوو. بهلام سهیرم به شارهزاییت دیت له پزیشکایهتی، له وهلامدا گوتی: ئهی عهروه، پیغمبره له دوا دوایههکانی ته مهنی [دخ] بوو، كه وهفدهکانی عهربه دههاتن بۆلای چهندین وهسفی چارهسههریان بۆی دهکرد منیش بهکارم دههینا بۆی"

ذکر ابن الجوزي رحمه الله تعالى في صفوة الصفوة عن هشام بن عروة قال :كان عروة يقول لعائشة رضي الله عنها يا أمه لا أعجب من فقهك، أقول زوجة رسول الله صلى الله عليه وسلم وابنة أبي بكر، ولا أعجب من علمك بالشعر وأيام الناس أقول ابنة أبي بكر وكان من أعلم الناس ولكني أعجب من علمك بالطب. فضربت على منكبه وقالت: أي عروة! إن رسول الله صلى الله عليه وسلم كان في آخر عمره فكانت تقدم عليه وفود العرب من كل وجه فتنعت له الأنعات فكنت أعالجه من ثم.

ئهگەر [پزیشکایهتی پیغمبره] تۆزقائیک ههقیقهتی هههباویه بۆچی ههه پیغمبره خهکی نهخۆشی دهنارده لای حارسى كورى كیلده بۆ چارهسهه وههگرتن، ونهیدهگوت وههه من به (طب النبوی) بۆت چارهسهه دهکهه وهه ئههه داود دهگيرپتهوه: "وروى أبو داود رحمه الله تعالى عن سعيد قال: مرضت مرضا فأتاني رسول الله صلى الله عليه وسلم يعودني فوضع يده بين ثديي حتى وجدت بردها على فؤادي فقال إنك مفعود، أتت الحارث بن كلدة أخا ثقيف فإنه يتطيب."

پیغمبر خۆی خه لکی ده نارده لای پزیشکی بی باوه ریش!

ئهو [الحارث بن كلدة] یهش پزیشكیك بوو هیشتا موسلمانیش نه بوو، فیری پزیشكیش ببوو له ولاتی فارس. ئه گهر پیغمبر ئه و هه موو چاره سه ره ی لا بایه که له کتیبه کانی (طب النبوی) باسی لیه ده کریت پیویستی نه ده کرد بینیریه لای که سیکی تر که موسلمانیش نه بوه!! ابن عبد البر القرطبي له کۆمینیکیدا ده باره ی ئه و روداوه ده لیت: (فدلّ ذلك علی أنه جائز أن یشاور أهل الکفر فی الطب). [ده رده که ویت که وا جایزه راویژ به کافران بکریت له پزیشکایه تی]

ئهوه ی له سه رده می پیغمبر [د.خ] له چاره سه ره کان باوبوو هه ر ئه وه ی به خه لک ده گوت، زۆر جار هه بوو سو دی ده گه یاند جاریش هه بوو زیانی گه وه ی ده گه یاند! بۆ نمونه هه ر جاریکیان خودی پیغمبر له چاره سه ره کردنی سه حابه یه ک به داغ کردن له ژیر دهستی مرد و زۆریشی پین ناخۆش بوو، گوتی ئیستا جوله که ده یکه نه هه را و ده لاین نه ی توانی ها وه لی خۆی رزگار بکات، من هیچم نه بۆ خۆم ونه بۆ ئه و پیناکری!

ئهوه پیغمبره واده لی، مه لایه کانی بازرگان به (طب النبوی) وا قسه ده که ن هه زار دکتۆری خاوه ن شه هاده و عیلم به سه پانی خۆیان نازانن، جاروبار ئیدیعی و اگه وره ش ده که ن که هیشتا که س نه یگه یشتۆتی وه ک ئیدیعی عبالمجیدی زیندانی به چاره سه ره کردنی ئایدز!!! که دوا یی درۆیه کی رووت ده رچوو!! ئه وه ته واوی روداوه که یه:

وعن محمد بن عبد الرحمن بن أسعد بن زرارة قال: حدثني عمي أن أبا أمامة أصابه وجع يسميه أهل المدينة: الذبح، فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم:

"أبليّن - أو لأبلغن - في أبي أمامة عنراً". قال: فكواه بيده فمات، فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم: "ميتة سوء لليهود تقول: ألا دفع عن صاحبه ولا أملك له ولا لنفسي من الله شيئاً". رواه الطبراني ورجاله ثقات.

بۆیه ده لیم ئه و چاره سه رانه له وهی نییه. له وه ده چیت ئه و روداوه کاریگه ری خوی له سه ر خودی پیغه مبه ر [د.خ] به جئ هیشتبیت، بۆیه له چه ندين ریوایه تی تر نه هی ده کات له به کارهینانی که وی یان داغ کردن یان خه لکه که سه ریشک ده کات له کردن وه نه کردنی.

"...أو كية تصيب ألماً، وأنا أكره الكي لا أحبه". رواه أحمد وأبو يعلى والطبراني في الكبير والأوسط

پیغمبر پزیشک نه بوو....

قسه کردن له سهر نهو بواره وئاگادارکردنه وهی خه لک، به پیچه وانهی رای سهختگیره کان، سودی زیاتر ههیه بو ئیسلام له جیاتی نه وهی گومان بخریته خودی پیغمبر و په یامه کهی، چاکتره بلین پیغمبر [دخ] دکتوری باوهر و دلّه کان بوه. نهک مونا فسهی زانستی پزیشکی پی بکهین و ههر رهشکه و ههنگوین بو چاره سهری سیل و سهره تان و نایدز و کیشهی دهر و ونی و هه موو شتی تر ته و سیف کهین!

نه وه کاری میله ته دوا که و توه کان له جیاتی مانوو بوون و سه بری نه زمون و تاقیگه و تو یژینه وهی نیشانه کان و چاره سهر ده ستنیشان کردن. نهو هه موو نه خو شیانه و چاره سهره کهی کورت ده کاته وه له رهشکه و ههنگوین و داغ کردن و حیجامه و هتد....

کاردانهوه خراپهکان گهر توبی نه بهوی راست دهرنه چوو؟!

کاردانهوهکان لهوانیه زۆر نیگهتیف بن له دژی ئیسلام و خودی پیغمبر نه گهر نهجامهکان خهراپ بوون. ئهوهته زهههبی له (سیر اعلام النبلاء) له فهرموده ناسیکی گهوره قسهیهک دهگێڕیتهوه به ناوی (صالح بن محمد بن ابي الأشرس، أحد مشاهير المحدثين) که نهخۆش کهوتوه و ههولێ داوه خۆی چارهسهر بکات به رهشکه وههنگوین که له فهرمودهکان هاتوه وستایشی لهرادهبهدهر کراوه. کهچی دهرد وتای خراپتر بووه. هاوهلهکانی چونه لای له بهر تا وگهرم بوونی جهستهی دهلهرزى ودهیگوت: باوکم بهقوربانته بئ پیغمبر چهنده نهشارهزا بوویت له بزیشکی!!! "بأبي أنت يا رسول الله. ما كان أقلّ بصرک بالطب".

زهههبی دهلیت: "ئهو جۆره گالتهیه شیاو نییه لهگهڵ سهرداری خهلهک. بهلکو پیغمبر [د.خ] زانترین کهس بوو له بزیشکایهتی پیغمبری!!" به زۆره؟! "هَذَا مزاح لا يجوز مع سيد الخلق، بل كان رسول الله (ص) أعلم الناس بالطب النبوي" بهرای ئیمه ئهوه گالته نه به. بهلکو شۆک و سهدمهی واقعی ئهوه موحه دیسه گهورهیه به. که چۆن به یهقینییهتی قوڵهوه باسی رهشکه وههنگوین دهکهن بۆ خهلهک. وهک چارهسهریکی سیحری باسی دهکهن. کهچی له واقع وراستیدا وانیه. ئه گهر چارهسهریش بیته چارهسهری ههموو دهردیك نییه به رههایی.

راسته ههنگوین له قورئاندا هاتوه ( ) خرج من بطونها شراب مختلف ألوانه فيه شفاء للناس) دکتۆریکی موسلمان وهک الرازي دهلیت: "خوای گهوره نهیوتوه شیفایه بۆ ههموو خهلهک و بۆ ههموو دهردیك له ههموو حالهتیكد"

ئوه که سیکی موحه دیس ودیندار وزانا وابلیت له کاردانه وهی به رامبر کاریگری چاره سهریک به ناوی پیغمبر بۆی وه سف کراوه. ئه ی خه لکیکی " نازانا به دین ونه شارهزا یان [عهوام] به قهولی براده ران چی ده لیت کاتن چاره سهریکی بۆ ده کریت به ناوی پزیشکایه تی پیغمبره ی وسه رکه وتوو نابیت؟! که و ابوو چاکتره بلینن ئه و چاره سهرانه له وه حیوه نیه. وئه گه ریش موماره سه بکریت که سانیک موماره سه ی بکه ن به شیوه یه کی ئه کادیمی خویندنیان ته و او کرد بیت. نه ک هه ر نه زانیکی فاشیل له بیکاریدا ببیته ابن سینا به سه ر خه لک.

توبی نه بهوی یان توبی ئادهمی؟!

ئهوهی زیاتر ئادهمیتهتی ئه و چارهسه رانه دهسهلمینیت ئه و فرهیییه له رینماییهکانی پیغمبر بۆ نمونه له باره ی پهتاوه. چهن دین بیرو را له هه دیسهکاندا هاتوه دهگاته هه دی ناسازی و هه قذرئ و ته ناقوزات له وانه شه ناسازی نه بیت به لکو راست کردنه وهی بیرو را ی بیت پاش ئه وهی به تاقیکردنه وه هه له ی رای یه که می بۆ سهلمیندرابیت: وهک بۆ نمونه له وه هه دیسه ی البخاری ومسلم دا هاتوه: لا عدوی ولا صفر ولا هامة . فقال اعرابي : يا رسول الله فما بال الإبل تكون في الرمل كأنها الضباء فيجاء البعير الأجر ب فيدخل فيها فيجربها كلها ؟ قال : فمن أعدى الأول ؟

واته که پیغمبر گوتی پهتا نییه. ئه و ئه عرابیه گوتی: ئه ی بۆچی وشتره کانم بئ خهوشن ههتا وشتریکی گهر [گورپی] دهچیته ناویان وهه مویان گهر دهکات. ئه ویش پیی وت: ئه ی کئ وشتری یه که می توشی ئه و پهتایه کرد؟! له وه هه دیسه دیاره که مه بهستی له نه فی کردنی پهتا هه موو نه خۆشیه که ههتا نه خۆشیه پهتاییه کان. دهنا به و شیوهیه وهلامی ئه و ئه عرابیه ی نه ئه دایه وه. وه دیتوانی بلیت مه بهستم هه موو نه خۆشیه که نیه. به لکو پرسیاره که ی ئه وهیه: ئه ی کئ یه که م وشتری گهر کرد؟ بیگومان ئه وهش ته نها دوپات کردنه وهیه له سه ر توانا و قه ده ری خوا که هه یچ له یاسا سروشتیه که ناگۆرپیت که هه ر کرده ی خوایه.

هه ر له هه دیسیکی تر ده لیت: " وعن جابر ان النبي: صلى الله عليه وسلم اكل مع المجذوم ، وقال له : كل ثقة بالله ، وتوكلا عليه " اخرجه الترمذی

که چی پیغمبر (د.خ) له هه دیسیکیدا دهرده که ویت حیسابی بو پهتا کردبیت بویه کاتی وهفدی (ثقیف) هاتن بو موبایه عهتی پیغمبر (د.خ) پیاویکی نه خوشییان له گه لدا بوو. پیغمبر خه بهری بو نارد که خوی نه یهت وبا بگه رپته وه و موبایه عهتی تۆمان قبول کرد. (ثم لما جاء وفد ثقيف لمبايعة النبي، لكان فيهم رجل مجذوم، فأرسل إليّ النبي: "إنا قد بائعناك فأرجع". نه وهش به لگه یه له سه ر دان هینانی پیغمبر به کاریگه ری پهتا وترسی له گرتنه وهی په تاکه. ههروه ها فه رمویه تی "إلا يورد ممرض على مصح، ولا يورد مصح على ممرض" رواه مسلم. واته نه خوش نه چیت به سه ر ساغه وه وساعیش نه چیت به سه ر نه خوشه وه.

ئیب‌ن خه‌لدون ده‌لی پزیشکایه‌تی به‌ناو نه‌به‌وی له وه‌حیه‌وه نییه!

ئیب‌ن خه‌لدون له مقده‌مه دا ده‌لی‌ت. "إن الطب المنقول في الشرعيات ليس من الوحي في شيء، وإنما هو امرئان عاديٌّ للعرب ووقع في ذلك احوال النبي صلى الله عليه وسلم، لا من جهة ان ذلك مشروع على ذلك النحو من العمل به.. فإنه صلى الله عليه وسلم إنما بعث لي علمنا الشرائع، ولم يبعث لي علمنا الطب ولا غيرة من العادات. وقد وقع له في شأن تلقيح النخل ما وقع، فقال: (انتم اعلم بامور دنياكم)، فلا يذبغي ان يحمل شيء في الطب الذي ورد في الأحاديث النبوية المنقولة على انه مشروع، فليس هناك ما يذل علي، اللهم إلا إذا استعمل على جهة التبرك".

واته [ئه‌و پزیشکایه‌تی‌ه‌ی که باسی کراوه له کتیبه‌کانی شرعدا هیچ په‌یوه‌ندی‌ه‌کی به وه‌حیه‌وه نییه. به‌لکو کاریکی ئاسایی ناو عه‌ره‌به‌کان بوو وباسی پیغمبرایه‌تی هاتوته ناو باسه‌که له هه‌ندی‌ک حاله‌تدا، نه‌ک به واتای ده‌بی‌ت به‌و شیوه‌یه کاری پیبکه‌یت جونکه شه‌ریه‌یه. چونکه پیغمبر د.خ ره‌وانه‌کراوه بو فی‌رکردنمان به شه‌ر نه‌ک بو فی‌رکردنی پزیشکی وکاروباری تر. ئه‌وه‌ش له باره‌ی موته‌ربه‌کردنی دارخورما روویدا روویدا [وه‌ک باسمان کرد له‌سه‌ره‌وه] که گوتی: ئیوه‌ شاره‌زاترن به کاروباری دنیا‌تان. نابیت هیچ له‌و پزیشکایه‌تی‌ه‌ی که له‌ه‌دیسه‌کاندا هاتوه به شه‌ری بزانی، ونکه هیچ به‌لگه‌ی له‌سه‌ردا نییه. ته‌نها له بابی ته‌به‌روک وموتفه‌رکه‌وه به‌کاری به‌ینن!!!] ئه‌وه‌ قسه‌ی گه‌وره‌ترین عه‌قلیه‌تی ئیسلامیه له‌سه‌ر پزیشکایه‌تی پیغمبره‌.

له‌نده‌ن

۲۰۱۳/۱۰/۱۸

لە بەرەكەتەكانى مەلا ئەلى ۋەسەفەيەك بۆ مەرگ!!

قەد بە بېرىم دانەدەھات، پۈژىك لە ناو ئەو ھەموو بابەتە گىرگانەى لە دەوروبەرمان كە روو دەدەن. لەسەر مەلایەك بنوسم كە بەلای زۆر كەس، لە ئاستى جيا جياشەو پياويكى خواييە ويارمەتى خەلك دەدات ۋەدەردەكانيان تيمار دەكات. ئەوەى زياتر كارى كردۆتە سەر خەلك، لە كەسايەتى مەلا ئەلى ئەو تەوازوعە لە رادە بەدەرەيە كە نيشانى دەدات، ئەوەش جۆرىكە لە تەكنىكى خۆستايىش كردنى پىچەوانە، دەلەين ئىمامى غەزالى لە كىيىكىدا دەلەيت: "زۆر كەس لە رىگاي نواندى شىكست ئەفسىيەو دەيەويت خۆى بەرزكاتەو" مەلا ئەلى كەلەكى ھىچ بۆنە ۋەموناتەبەيەك نىيە ئەلەيت: "من كورە كەرناسم... كورە ئەمن چ سەگەكم خوا شىفا دەدات، ھتە!" يان مەسەلەى پارە ۋەرنەگرتنە كە، ئەوەش راست نىيە لە زۆر كەسى باوهرپىكرام بىستوہ كە داواى پارەى كردوہ بۆى بخەنە ژىر دۆشەگەكە، يان قازانجى خۆى لەو كاسىت وسىدى ۋەمىدىا پلەيەرانە ۋەدەرەگىت كە خۆى دەيفرۇشىت...

من ھەقم لەوہ نىيە خەلكى تا چ رادەيەك بىرواى بە چارەسەرەكانى مەلا ئەلەيە، ھەرچەندە من بىروام بەو جۆرە چارەسەرانە نىيە، ۋىم خورافاتىكى بە دىن داپۇشراوہ! كە تەنھا رەواجى لە نىو كۆمەلگا دواكەوتو ۋەنمچە دواكەوتوہكان ھەيە، ھەرچەندە جاروبار كەسانى رۇشنىبىرىش دەكەونە ژىر كارىگەريان، ئەوەش يەكەك بوو لەو ھۆيانەى كە ھانى دام ئەو بابەتە بنوسم، لە كۆمەلگا دواكەوتو ۋەنمچە دواكەوتوہكان، ھەموو چارەسەريەكان خۆى لە رەشكە ۋەھەنگوين ۋەگوئ گرتن لە كاسىتەكانى قورئان، ۋدوعا دەبىنئىتەوہ، كۆمەلەك زاناي سەعودى ھەتا رەخنەيەكى زۇريان لەو چارەسەرە ھەيە كە پىيدەلەين (الطب النبوى) چونكە ماقول نىيە ھەموو نەخۇشەيەك بە رەشكە ۋەھەنگوين يان ھەنگوين ۋەرەشكە عىلاج بىكرىت! ۋەرەشكە بىيتە چارەسەرى ھەموو دەرەيك جگە لە مەرگ!

توۋزىنە نوپپەكان سەلماندىيانە، كە رەشكە ھىچ توخمىكى سروشتى ھەققە لىعادى تىدانىيە، بەلكو ھەك ھەر توخمىكى تىرى سروشتى، تا رادەپەك سودى تىدائىيە، بۇ بە ھىز كىردىنى سىستىمى مەناعت لە لەشدا، بەلام زۆر لە رەكەكانى سروشت بە قەد رەشكە سودىان تىدائىيە يان زىاترىش! ھىچ ھەدىسىكىشىيان بۇ ھەلنەبەستراوہ. وادىارە ئەوہى ئەو ھەدىسانەى لەسەر رەشكە دانراوہ، لە ژىر كارىگەرى ژىار ومىللەتانى تر دانراوہ، چونكە رەشكە لە ژىارى يۇنانى ورۇمانىش، ھەك چارەسەر بەكار ھاتوہ، ومىژوئەكى كۆنترىشى ھەپە لە بەكارھىنانى ھەك دەرمان.

يانى رەشكە بە بۇنەى ھەدىسى پىغەمبەرەوہ، بە خەلك نەناسراوہ، بەلكو لەو باوەرە داين كە لە رىگەى ھەدىسەوہ ھەك ئامرازىكى مىدىيەى كۆن بە ئومەتى ئىسلامدا ناسراوہ.

ئەوہى لە ھەموان زىاتر ھانى دام، ئەو وتارە لە بارەى مەلا ئەلى بنوسم، بەو زوانە كەسىكى نىزىكم، كە ئەوئىش كەوتبوہ ژىر كارىگەرى ئەو پىروپاگەندە خۇراپىيەى، كە خەلكىكى سادە وساويلكە (جاروبار زاناش) بە نىيەتىكى پاك بۇ مەلا ئەلى دەيكەن! چوبوہ لای مەلا ئەلى بۇ دۇزىنەوہى چارەسەرىك، ئەوئىش بۇ ئەوہى بلىمەتى وجىاوازى خۇى بسەلمىنىت، لە جىاتى عىلاجە باوہكەى رەشكە ھەنگوئىن يان ھەنگوئىن ورەشكە!! ھەسپەپەكى تىرى عىلاجى بۇ دانابوو، بىرىتى بوو لە خواردىنى دوو ھىلكەى دەلەمە بۇ ماوہى چل وىيەك رۇژ!! واتە 82 ھىلكە وئىكەى سى تەبەق ھىلكە؟! ئەگەر ھەر ھىلكەپەك 250 بۇ 300 مىلىگرام كۆلسترولى تىدا بىت، يانى 20500 بىست ھەزار وپىنچ سەد يان 24600 مىلىگرام كۆلسترول بۇ كەسىكى پىرى سەروى 60 سالى بنوسىت؟! بۇ ھىلكە؟! بۇ دەلەمە؟! بۇ چل وىيەك رۇژ؟! ھەلامى ئەو پىرسىارانە تەنھا لە عەقلىيەتى نازانستى وپىر خورافاتى مەلا ئەلى دەست دەكەوئىت!

کەس هەیه بۆ ئافەرەتیکی تەمەن سەرۆی شیست سألەوه، ئەو وەسفەیه بنووسیت، کە پراوپرە لە کۆلیسترۆل، لەوانەیه نەگاتە رۆژی پازدەهەم و جەلته لیبیدات؟! دەبیت ئە وەسفەیه مەرگ ئامیزە، بۆ چەند کەسی تری بەسەزمان و ساویلکە نوسیبت و بوبیتە هۆی کوشتنی؟! ئەگەر حوکمەت و ئاسایشیش تەنگی پی هەلەچن، و قەدەغە دەکەن لەو ساختە بازییە، ئەو کەسانیک هیندە بۆی بە پەرۆش دەبن، وادەزانن شەری کافر و ئیسلام هەلایساوه!

ئەو کەسە کە بەبێ هیچ شارەزایەکی زانستی پزیشکی، دەستی داووتە چارەسەری خەلک پۆیستە سزا بدریت و ئەگەر وازیشی نەهینا بگیریت، چونکە حوکمەت بەرپرسارە لە پاراستنی گیانی خەلک و نا بێت رینگا بە کەسانیکى نوقوم بووی ناو وەهم و خەرافات بدات یاری بە چارەنوس و گیانی خەلکی بکات. خۆزگە ئەو دیاردەیه بنبر دەکرا و مامۆستایانی ئاینی بەر لە هەر کەسێکەو دەزایەتی ئەو دیاردە دزیوہیان دەکرد کە ئاین وەک ئامرازیک بەکار دەهینیت!!

تەمووزی ۲۰۰۸

پزیشکی پیغمبرایه‌تی له نیوان وه‌هم وه‌قیقه‌تدا

۱

پیش‌ئوه‌ی هیچ‌ده‌رباره‌ی ماهیه‌تی ئه‌وه‌ی پی‌ده‌لین پزیشکی پیغمبرایه‌تی بزاین. ده‌بیت ئه‌وه بزاین که به پله یه‌ک زاده‌ی کارخانه‌ی ئه‌هلی‌حه‌دیسه (فهرموده‌زنان)ه، چونکه هه‌ر که به دیار که‌وت وه‌ک بابیک له ئه‌بوابی‌فهرموده به‌دیار که‌وت. پزیشکی پیغمبرایه‌تی (الطب النبوی) زاراه‌یه‌کی باوه له‌لایه‌ن ئیمامه‌ پاشینه‌کانی ئه‌هلی‌حه‌دیس له سه‌ده‌ی چوره‌می‌هیجری، ناویکه له وه‌ فهرمودانه‌ی پیغمبر نراوه که له‌مه‌ر ئه‌و بابته‌ پزیشکیانه‌وه هاتون، وه‌ک چاره‌سه‌ریه‌کان وده‌رمان‌سازی و‌خو‌پاراستن وه‌تد. یه‌که‌م کتیبیش به‌و ناوه (الطب النبوی) له نویسی (ابو عبید بن الحسن الحرانی له سالی 369هـ) نووسراوه.

که‌وابوو ئه‌و زاراه له کتیبه‌ ناو‌داره‌کانی‌حه‌دیس وه‌ک بوخاری و موسلیم و ئه‌بوداود وئیبنو ماجه و(الموطأ) ی ئیمام مالیک ناوی‌نه‌هاتوه. هه‌رچه‌نده باسی چاره‌سه‌ری به‌پی‌ فهرموده‌کانی پیغمبر له‌و کتیبانه‌ هاتوه، به‌لام وه‌ک گوتمان شوین که‌وتوانی ئه‌و پیشه‌وايه فهرموده‌زنانه زاراه‌که‌یان داهینا، وزیاتر بایه‌خیان پیدا ونا کردیان به‌ پیشه‌یه‌کی سه‌ربه‌خو دژایه‌تی خودی پزیشکیه‌کانی تریان پیده‌کرد. وله‌و روژگاره‌ش که‌سانیک هه‌ن داوا له خه‌ک ده‌که‌ن واز له پزیشکیه‌تی سه‌رده‌م به‌ینن و بگه‌رینه‌وه بو پزیشکی پیغمبرایه‌تی!

جا له‌به‌ر ئه‌وه‌ی فهرموده‌زنان بایه‌خ به وردو درشتی ئه‌و شتانه‌ ده‌ده‌ن که له پیغمبر ده‌رچوه، زۆربه‌ی جاریش به‌بی جیاوازی کردن له نیوان وه‌حی و ره‌فتاری که‌سایه‌تی پیغمبر وه‌ک مروفقیک، هاتوون ئه‌وه‌ی له باره‌ی چاره‌سه‌ری پزیشکی پیغمبرایه‌تی هاتوه له فهرموده‌کان، هه‌مویان لیکردوین به واجیب وه‌ وه‌حی وه‌ک ابن‌القیم ده‌لینت: "طب النبي متيقن قطعي إلهی صادر عن الوحي ومشكاة

النبوة" (پزیشکی پیغمبر کاریکی یه قین یهک لاکهروهه و خوداییه وله وهی وچرای پیغمبرایهتی یهوه دهچوه) ئهوه له کاتیکدا لهسر ئاستی فیهیدا سهدان گفتوگۆی لهسر دهکرا، وزۆریه ی هه ره زۆری فهقیههکان، بهتاییهتی هه نه فیهکان وشافیعیهکان خو چاره سه رکردنیان به واجیب ده زانی له لای ئه هلی پیشه ی پزیشکی گشتی، وهک بلی ئه وه مهقوله یه ی ابن القیم وزۆر له فهرموده زانان رهت بکه نه وه، که ئه وه چاره سه رانه ی پزیشکی پیغمبرایهتی وهی ئیلاهییه وده بیته لای به یه قین بیت.

ئینستاش خه لکانیکی زۆری بی هونه ر وبی ئاگا، له وه شوړشه زانستی پزیشکیه ی ئه وه سه رده مه، ئه وه ی پی ده لاین پزیشکی پیغمبرایهتی یان کردوته پیشه، وپاره وپولی خه لکی ساویلکه ونیماندارانی پی ده خوڤن، وداوا له خه لک ده که ن واز له پزیشکی ره ژئاوایی بینن، هه شن به پالنه ری شوهرهت پهیدا کردن ویان هه ماسهت بو دینه وه ئه وه کاره ده که ن.

لیردها پرسیاریک سه ر بهرز دهکاته وه ئه ویش ئه وه یه: نایه هه ره فهرموده یهک (هه تا راستیش بیت) له کاروباری گشتی دونیادا، وپزیشکی به شیوه یه کی تاییه تیدا ده بیته حوجهت وپیویسته وهک وهی مامه له ی له ته کدا بکریت؟ موفتی ود. محمد سلیمان الاشقر که زانایه کی سه له فی ویه کی که له سهخت گیره کان، له لیکۆلیه نه وه یه کدا به ناوی (الاحتجاج بالاحادیث النبویه فی المسائل الطبیه) ده گاته ئه وه نه جامه ی که وته وکرده ی دونیایی پیغمبر ته شریع نیه، ئه وه ره وانه کراوه بو ئه وه ی خه لکی فیری شرع بکات، نهک پزیشکی وکاری تری دونیایی، وبۆی هه یه له وه کاروبارانه هه له بکات وهک هه ره ره وئیکی تر، ئه وه ش له پایه ی ئه وه که مناکاته وه، وبۆیه گوته وکرده ره کانی ده رباره ی شتی پزیشکی رووت، به حوجهت نایه ته حسیب کردن، ونابیته واجیب له پهیره وکردنیدا، چونکه له سه ر ئه زموونی شه خسی بنیات نراوه نهک وهی.

وهك مهسه لهی تهئبیری (موتوربه کردنی) دارخورما که پیغممبهر فه رمانی پیکردن نه یکن کاتی نو یانکرد خورماکه پوچ ده رچوو. هه رچه نده نه وان له بهر باوه رپان به پیغممبهر نه و کاره یان نه کرد. ده نا خو یان پیشتتر کردبوویان، به لام له بهر باوه رپان نه یانکرد. نه و باوه رهش هه چ سو دیکی نه بوو له پیگه یشتنی خورماکانیان چونکه کاریکی دونیایی بو! بویه که گه رانه وه لای پیغممبهر پئیانی گووت: منیش مرؤقم. نه گه ر فه رمانیکم پیکردن له کاروباری دینتانه وه وه ریرگن، چونکه نه وهی له خواوه بیت و پیتانی بلیم نه وه هه قه. نه وهشی له خو مه وه بیت نه وه منیش مرؤقم راست ده کم وه له ش ده کم)

یان وهك له رپوایه تیکی تر هاتوه (ئیوه به کاروباری دونیای خو تان زانانرن).
 نه وهش ده قی نه و هه دیسه یه که له صحیحی موسلم دا هاتوه: " اَقْدِمُ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ وَهُمْ يَأْبُرُونَ النَّخْلَ ، يَقُولُونَ يَلْقَحُونَ النَّخْلَ ، فَقَالَ : (مَا تَصْنَعُونَ ؟) قَالُوا : كُنَّا نَصْنَعُهُ ، قَالَ : (لَعَلَّكُمْ لَوْ لَمْ تَفْعَلُوا كَانْ خَيْرًا) ، فَتَرَكُوهُ ، فَتَفَضَّتْ أَوْ فَتَقَصَّتْ ، قَالَ : فَذَكُرُوا ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ : (إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ ، إِذَا أَمَرْتُكُمْ بِشَيْءٍ مِنْ دِينِكُمْ فَخُذُوا بِهِ ، وَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِشَيْءٍ مِنْ رَأْيِي فَإِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ) قال عكرمة : أو نحو هذا. (رواه مسلم في " صحيحه " (حديث رقم/2362). وابن حبان في " صحيحه " (202/1) والطبراني في " المعجم الكبير " (280/4)

وشبیه به قول رسول الله یلی الله علیه وسلم: "إنما انا بشر. فما حدثکم عن الله فهو حق. وما قلت فيه من قبل نفسي فإنما انا بشر اخطئ و اصیب." و اچاکتره ده قی نه و قسانه له فه تو اکهی مو فتی ود. محمد سلیمان الاشقر بخو یینه وه:

فہذہ الأحادیث المذكورة في هذا النوع الثاني، ونحوها من الأحاديث التي تدخل في صلب الأمور الطبية والعلاجية، لا ينبغي أن تؤخذ حجة الطب والعلاج، بل مرجع ذلك إلى أهل الطب، فهم أهل الاختصاص في ذلك. وقد يتبين في شيء من هذه الأحاديث الخطأ من الناحية الطبية الصرفة، وكما قال القاضي عياض: ليست في ذلك محطه ولا نقيصة، لأنها أمور اعتيادية يعرفها من جربها.

إنه وإن قلنا في أحاديث هذا النوع الثاني وأمثالها: إنها ليست حجة في الأمور الطبية، فإنه لا ينبغي مع ذلك اطراحها بالكلية، بل ينبغي أن تثير احتمالاً بالصحة، كسائر الأقوال الطبية الماثورة عن أهل التجارب والمعرفة من غير أهل الاختصاص، بل هي أولى منها، للشبهة في أنها قد تكون مبنية على الوحي، ولو كانت شبهة ضعيفة، ولا يخفى ماذا حدث في الطاعون المتقدم ذكره من الحكمة البالغة التي يؤيدها الطب الحديث كل التأييد.

ولذا أرى أن تخضع للتحليل وللتجارب على الأسس المتعارفة عند أهل الاختصاص. فإن وجدت صالحة أدخلت حيز العمل، ويكون التحليل والتجريب هو الحجة في صلاحيتها، دون كونها مما ورد عن النبي صلى الله عليه وسلم، خاصة وأن الكثير منها لا يثبت من حيث الرواية بطريق القطع أو شبهه على الوجه الذي تقدم بيانه.

<https://archive.islamonline.net/?p=10693>

نہو فہرمودانہی کہ تایبہتن بہ کاروباری پزیشکی وچارہسہرکردن، نا بیت بیتیہ بہلگہ وحوجات لہ پزیشکی وچارہسہرکردن، بہلکو نہوہ دہگہریتہوہ بو نہہلی پزیشکی، چونکہ نہوان تایبہتمہندن لہو ہوارہ، چونکہ دہشیت ہلہی پزیشکہ رپوت لہو فہرمودانہ بہ دیار بکہون، نہوہش وہک قازی عہیاز دہفہرمویت عہیب ونہنگی تیدا نیہ چونکہ کاروباریکن کہسانیک دہیزانن کہ کاریان لہسہر کردوہ

وتاقیان کردبیتهوه وکردبیتتی به جیگهی بایهخی خوی، بویه دهشیت پیغمبر ههله وراستی تیدا بکات.

ههچهنده نهو فرمودانه نابنه بهلگهش له کاروباری پزیشکی، بهلام نا بیت یهکجاری پشت گوئ بخرین، چونکه لهوانهیه راستیشیان تیدا بیت وهک هه گوتهیهکی تری پزیشکی پیشینان. که له خهلکی خاوهن نهزموون ومهعرفهت هاتوه له کهسانی نا پسپور لهو بوارهدا، بهلکو فرمودهکان نهولاترن لهوانی تر، لهبر نهوهی شوبههی نهوهی لیدهکریت لهسر وهی بنیات کرابیت، ههچهنده شوبهیهکی لاوازه.

بویه من وایدهبینم دهبیت نهو فرمودانه بخرینه ژیر تیشکی شیکردنهوه وتاقیکردنهوه لهسر بنچینه باوهکانی لای تایبهتمهند وپسپورهکان، نهگر دهرکوت چاکن وبهکهلکن کاریان پیکریت، وسودمهندی ووجهت بوونیشیان لهسر بنچینهی شیکردنهوه وتاقیکردنهوه دهبن، نهک لهسر بنچینهی لهلایهن پیغمبرهوه (سهلامی خوی لهسر بیت) هاتنهوه. نهگریش دهرکوت سودیان نه یان زیانیشیان ههیه، نهوه هیچ ریگریک نه لهبهردهم رونکردنهوهی نهو نهجامانه بو خهک تا هیچی تر کاریان پینهکریت)

پزیشکی پیغمبرایه‌تی ۲

هه‌ندیك لهو فهرموودانه له بواری پزیشکی پیغمبرایه‌تی دا هاتووو، دووباره‌کردنه‌وهی ئه‌و چاره‌سه‌ره پزیشکیه باوانه‌ی ئه‌و سه‌رده‌مه بوون که ئه‌و ده‌قانه‌ی تیادا له دایک بووه. هه‌ندیکیشیان هه‌له‌ی زانستی زۆر ترسناکیان تیدا، به‌پیی شیکردنه‌وه و تاقیکردنه‌وه که ئه‌وه‌ش ده‌بیت خه‌لکی لیوه ئاگادار بکریته‌وه. به هیچ جوړیک کاری پێ نه‌کریت.

هه‌ندیکیشیان چه‌ندین فهرمووده‌ی تیکه‌ل و پیکه‌لی له‌بارده‌ا هاتووو. ده‌گه‌نه سنووری هه‌قدژی، بۆ نموونه له‌یه‌ک باب‌ه‌تدا دوو فهرمانی پیچه‌وانه‌ی یه‌کتر هاتووو. وه‌ک ئه‌و فهرموودانه‌ی له‌باری په‌تا [العدوی] دا هاتوون. ئه‌و شته‌ش به ته‌واوی سه‌ری له راقه‌که‌رانی فهرمووده شیواندووو. خۆیان خستۆته چه‌ندین ته‌له‌زگه و ئیحراجی بۆ ته‌وفیق کردن و پینه و په‌رۆکردنی ئه‌و فهرمووده دژ به یه‌کانه. ئه‌وه‌ش هه‌رده‌م پیشه‌ی هه‌دیسه‌یه‌کان بووه. له‌هه‌زاری یه‌کیان زاتی ئه‌وه‌ی نه‌کردوه فهرمووده‌یه‌ک ره‌تکاته‌وه. یان به راشکاوی بلیت ئه‌و دوو فهرمووده‌یه سه‌د ده‌رسد هه‌قدژن وه‌رگیز ناتوانین و نا‌کریت له نیوانیاندا بگه‌ینه هه‌لیکی ته‌وفیقی. یان ته‌بایی کردن له نیوانیاندا!

یه‌ک له‌و شتانه‌ی که زیاتر بره‌وی به‌و فهرموودانه دامه‌نه‌ه‌جیه‌تی مه‌درسه‌ی سه‌له‌فیه‌ت و ئه‌هلی هه‌دیس بوون، که هه‌دیس یه‌کانه [الاحاد] یان پێ [قطعی الثبوت] سه‌لمین‌راوی یه‌کلاکه‌ره‌وه‌ن. که‌چی له راستیدا وانیه. نا‌کریت هه‌دیس ئاحاد، [که ته‌نها یه‌ک که‌س رپوایه‌تی ده‌کات یان دوو یان چه‌ند که‌سی] وه‌ک هه‌قیقه‌تیکی رها وه‌ر‌ب‌گ‌یری‌ت. وه‌ک بلیی له ده‌می پیغمبر وه‌ک خۆی نوسرابیته‌وه. چونکه گه‌ر وانه‌که‌ین ئه‌وه ئه‌و هه‌موو هه‌لانه‌ی له هه‌دیس ئاحاد هه‌ن ده‌درینه پال خودی پیغمبر!

دکتۆریکی ئا‌فره‌ت به‌ ناوی فرانسیس باک، که‌ پ‌سپۆره‌ له‌ بواری نه‌خۆشیه‌یه‌ نیه‌شته‌جیه‌یه‌کان و خوین و شیرپه‌نجه‌ له‌ زانکۆی وین له‌ ئەمریکا، له‌ کۆنگره‌ی ئی‌ع‌ج‌ازی پزیشکی له‌ دو‌به‌ی سا‌لی ۲۰۰۴ ده‌رباره‌ی لیکۆلینه‌وه‌کانی پزیشکی پیغمبرایه‌تی گووتی:

ئه‌گه‌ر ئه‌و کۆنگره‌یه‌ ده‌رباره‌ی ئی‌ع‌ج‌ازی زانستیه‌یه‌ له‌ قورئان و سونه‌، پ‌نۆیسته‌ زانیاری هه‌قیقی هه‌بیت، چونکه‌ زۆریه‌ی ئه‌و لیکۆلینه‌وانه‌ی پ‌شک‌ه‌ش ده‌کرین، له‌سه‌ر به‌لگه‌ی زانستی بنیات نه‌راون، لیوان لیوان له‌ زۆرله‌خۆکردن و بازدان به‌سه‌ر به‌سه‌ر هه‌قیقه‌ت وفاکته‌ زانستیه‌یه‌کان، یان پ‌شتیان به‌ستوه‌ به‌ تیۆرگه‌لیکی نه‌سه‌لمینراو له‌ رووی زانستیه‌یه‌وه‌، یان پ‌شتیان به‌ستوه‌ به‌ سه‌رچاوه‌گه‌لیکی لاواز و ب‌ئ‌ ئه‌رزش له‌ رووی زانستیه‌یه‌وه‌ که‌ ناتوانن پ‌شتیان پ‌ بیه‌ستریت. زۆریه‌ی ئه‌وانه‌ی لیکۆلینه‌وه‌کانیان له‌ باره‌ی پزیشکی پیغمبرایه‌تی پ‌شک‌ه‌ش ده‌که‌ن، نووسراوه‌کانیان هه‌یچ به‌لگه‌نامه‌یه‌کیان تیندا نییه‌ پ‌لپ‌شتی ئه‌و ئه‌نجامانه‌ بکات که‌ پ‌ی‌ گه‌یشتون، ناوی یه‌ک سه‌رچاوه‌ی زانستی باوه‌ریپ‌یکراو ناهین که‌ راستی بیروراکانیان به‌سه‌لمینیت، یان پ‌شت به‌ کتیب‌گه‌لیکی وا ده‌به‌ستن که‌ بی ئه‌رزشن، بۆیه‌ لیکۆلینه‌وه‌کانیان ته‌ن‌ها بریتین له‌ قسه‌ی ب‌ئ‌ سنووری به‌ره‌لدا که‌ هه‌یچ بنه‌مایه‌کیان نییه‌، ئه‌نجامه‌ک‌ه‌شی بریتیه‌ له‌ لیکۆلینه‌وه‌یه‌کی ناشایسته‌ی ب‌ئ‌ بنه‌مای وا که‌ ناتوانیت هه‌یچ عه‌قلیه‌تیکی زانستی قه‌ناعه‌ت پ‌ئ‌ به‌یئیت."

ئه‌وانه‌ش چه‌ند نموونه‌یه‌کن له‌و فه‌رموودانه‌ی که‌ له‌ بواری پزیشکی
پیغمبرایه‌تی دا هاتوون:

ره‌شکه و هه‌نگوین

وه‌ک له‌وه‌و پێش باس‌مان کرد ده‌کریت ره‌شکه و هه‌نگوین دوو ماده‌ی چاک بن بۆ
ته‌ندروستی مرۆف، به‌لام ناکریت به‌ شیوه‌یه‌کی ره‌ها بیکه‌ینه چاره‌سه‌ری هه‌موو
ده‌ردان وه‌ک له‌ هه‌دیس‌یکدا هاتووه. چونکه‌ نه‌خۆشی هه‌یه هه‌نگوین بۆی خه‌راپه
وه‌ک شه‌کره، هه‌تا له‌ هه‌دیس‌یکیش هاتووه، که‌ یه‌کێک براکه‌ی سکی ده‌چوو
ده‌چێته‌ لای پیغم‌مبه‌ر بۆ پرس‌یاری چاره‌سه‌ری، پیغم‌مبه‌ریش پێی ده‌لی با براکه‌ت
هه‌نگوین بخوات. کابراش هه‌نگوینی ده‌دات و چاک نابێته‌وه، بۆ چه‌ند جارێک
ده‌گه‌رپێته‌وه لای پیغم‌مبه‌ر، که‌ هه‌موو جار هه‌ر پێی ده‌لی: هه‌نگوینی بده‌ری!
دوایی پاش چه‌ندین جار کابرا ده‌لێت: داومه‌تی به‌لام چاک نابێته‌وه. گوايه
پیغم‌مبه‌ر پێی ده‌لێت: خودا راست ده‌کات و زگی برات درۆی کرد! [صدق الله و
کذب بطن اخيك] ماقوله پیغم‌مبه‌ر به‌ کابرا بلێت: زگی برات درۆی کرد؟! زگ درۆ
ده‌کات؟! نه‌خێر زگ درۆ ناکات به‌لام ده‌شی راویه‌کان و گێره‌وه‌ه‌کان درۆیان
کردبیت.

ره‌شکه‌ش هه‌مان شت، به‌ پێی ده‌قی هه‌دیس‌ه‌که‌ بێت، ئه‌وه ره‌شکه‌ ده‌رمانی
هه‌موو نه‌خۆشیه‌ک و ده‌ردی‌که‌ واته‌ شیرپه‌نجه‌ و ئایدزیش! به‌لام ئه‌زموونی
هه‌زاران که‌س و تاقیگه‌کانیش ده‌یس‌ه‌لمێنن که‌ راست نییه، ره‌شکه‌ ده‌رمانی
هه‌موو ده‌ردان بێت، چونکه‌ ره‌شکه‌ هه‌چ توخم‌یکی خۆراکی یان کیمیایی ده‌گمه‌نی
وای تیدا نییه، تا به‌و شیوه‌ سحیرییه‌ بپێته‌ ده‌رمانی هه‌موو ده‌ردان.

بهراستی به عقلی که سدا ناچیت پیغممبهر بهو شیوهیه ره هایه بدویت! ئینجا
 ئه گهر رهشکه دهرمانی هه موو دهرد بیت، بۆ له فهرموودهیه کیتز شیفای هه موو
 دهردیکی له سن شت زانیوه، که رهشکه یان تیدا نییه، و ده لیت: چاره سهر له سن
 شت دایه: ههنگوین و که له شاخ و داگردن. [الشفاء في ثلاثة : شربة عسل و
 شرطة محجم وکية نار، و انهى امتي عن الكي].

سهیره له کو تایی هه دیسه که ده لن: داوا له ئومه ته کهم ده کهم داگردن به کار
 نه هیئن! له وه هه قدرییه! خوی ده لن چاره سهر له وه سییهیه، ههر خۆشی ده لی نابن
 یه که له وانه که داگردنه به کار به یئن! ئینجا ئه گهر چاره سهر ههر له وه سییانهیه،
 ئهی بۆ باسی رهشکه نه کراوه!؟

۲۰۰۸/۸/۱۱

پزیشکی پیغمبرایه تی ۳

خواردنه وهی میزی و شتر

له هه دیسیکی تری بوخاریدا هاتوو که که سانیک تووشی په تایه ک بوون، پیغمبر فه رمانی پیکردوون، میزی و شتره کانیان بخۆنه وه. " ان اناسا اجتووا....."

ابن حجر و جمهوری فه قیهه کان تووشی کی شه و ئیشکال هاتوون له و فه رموده یه دا. چۆن پیغمبر فه رمان به خواردنه وهی نه جاسه ت ده کات؟!

خورما و سحر

له هه دیسیکی تر دا هاتوو که عقل و میژوو و ژیاننامه ی خودی پیغمبر و زانست ره تی ده که نه وه. ده لیت نه وهی ههوت ده نک خورمای عه جو هی مه دینه ی خوار د له به یانیدا، نه ژهر و نه سحر کاری لئناکات! " من تصبح...."

که سانیک جوین باران کران له بهر ره تکرده وهی نه وه به ناو هه دیسه، گوایه له وه حیه وه هاتوو وه حیش یانی [وما ینطق عن الهوی] له خواوه قسه ده کات نه ک نارزه وی خوی! سهیر له وه دایه له ژیننامه ی پیغمبر هاتوو که سحری لیکراوه به دهستی لبید بن اعصم هه رچه نده خوار دنی رۆژانه شی خورمای مه دینه بوو. ههروه ها ژهر خوار دووش کراوه به دهستی ژنیکی جووله که! باشه نه گهر نه وه خورمایه هینده کاریگهر بیت، بو سحر و ژهر کاریان له پیغمبر کرد؟!

له کۆتاییدا ده لئین نه وانه ی باوه ری ره هایان به و هه دیسه هیه بو تاقی ناکه نه وه؟ یه کی په رداخیک ژهر نۆش که ن!

فهرموودهکانی پهتا

له هه دیسیکتیردا ابو هریره دهگیږیتهوه: [لا عدوی ولا طیره و لا هامة ولا صفر]

واته پهتا ورهشبینی ... نییه. نهو هه دیسه چه ندین شایهتی تری ههیهوهک له ریوایهتیکی تری ابو هریره و ابن عمر دا هاتووو: [لا عدوی ولا طیره و الشؤم في ثلاث المرأة و الدار و الدابة]

[واته پهتا ورهشبینی نییه و بهدبهختی و پی رهشی له سی شت دایه: ژن و خانوو و ناژهل]

بهو بۆنهیهوه هه زههتی عایشه وهک ئافرهتیکی هه میسه بهرگریکه له کهرامهت و مافهکانی ئافرهتان، نهو فهرموودهیهی رهتکردۆتهوه، و بۆی راستکردونهتهوه! وهک له چه ندین بۆنهدا رهخنه ی لهو فهرموودانه گرتووو که به سهقهتی گیږدراونهتهوه وهک فهرموودهی [گویدریژ و سهگ و ئافرهت نوپژ بهتال دهکن یان دهبرن]. هه زههتی عایشه که گوپی لهو هه دیسه بوو له زمانی نهبو هورهیرهوه، زۆر توره بوو و گووتی: [ما قاله، وانما قال: ان اهل الجاهلية كانوا يتطيرون من ذلك] رواه احمد في مسنده...

گووتی: پیغهمبر وای نهگووتوه، بهلکو گووتی خهکی جاهیلیهت رهشبینان لهو سی شته دهکرد! یانی به ههلهیهکی بچوکی هونهری، بیروبوچونیکی جاهیلی کراوته بیروبوچونیکی ئیسلامی!

ههروهها له ریوایهتیکی جابردا هارتووو: [لا عدوی و لا طیره ولا غول]

له فهرمودهیه کیتری زۆر سهیردا هاتوووه [لا عدوی ولا طیره و لا هامة ولا صفر. وفر من المجذوم كما تفر من الاسد] لهو ریوایهته سهیره بهشی یهکهمی هه دیسه که پیچه وانهی بهشی کۆتاییه که یهتی، بهشی یهکهمی دهلیت پهتا نییه، کهچی له بهشی دووهمی فهرمان دهکات به راکردن له پهتای المجذوم. وهک چۆن له شیر راده کهیت له ترساندا!!!

رواه مسلم، کتاب السلام باب اجتناب المجذوم ونحوه.

حیجامه یان که‌له‌شاخ

حیجامه‌ش یان که‌له‌شاخ گوایه بریتییبه له ده‌ره‌ئانی خوینی پیس له له‌شی مرؤف، زۆر بلاو بوته‌وه له‌و نیوه‌ندانه‌ی که له رووی پزیشکییه‌وه دواکه‌وتوون، یان ئه‌و نیوه‌ندانه‌ی که ئه‌و چاره‌سه‌ره‌یان به‌ پرده‌پۆشکردنی به‌ ئیمان‌ه‌وه پێ ده‌فرۆشن. سه‌یر له‌وه‌دایه‌ ئه‌و چاره‌سه‌ره‌ش بوته‌ ده‌رمانی هه‌موو ده‌ردان. ئه‌گه‌ر وت‌رابا بو‌ فشاری خوین باشه‌ یان بو‌ هه‌ر شتیکی تر له‌وانه‌یه‌ عه‌قل رێ تیکه‌وتبا! به‌لام بو‌ نموونه‌ حیجامه‌ هه‌یه‌ بو‌ چاره‌سه‌ری قه‌بزبوون یان سکچوون. هه‌یه‌ بو‌ چاره‌سه‌ری زیادکردنی مۆخی ئیسک، حیجامه‌ هه‌یه‌ بو‌ چاره‌سه‌ری شێرپه‌نجی خوین!!! هه‌یه‌ بو‌ چاره‌سه‌ری به‌رزی شه‌که‌ره‌، چه‌ندین نه‌خۆشیت‌ر که له ژماره‌ نایه‌ن! ئه‌و حیجامه‌یه‌ سه‌رتاسه‌ری له‌سه‌ر بنچینه‌ی زاراوه‌یه‌کی چه‌وت وچه‌ویل بنیات نراوه‌ که ئه‌ویش [خوینی پیسه‌]الدم الفاسد! ئه‌وه‌ش ته‌نها بو‌ فریودانی که‌سانیکی ساویلکه‌یه‌ چونکه‌ ئه‌و خوینی پیسه‌ سه‌ره‌رای ترسناکی و تۆقاندنی خه‌ک، هه‌یچ بنچینه‌یه‌کی زانستی نییه‌. چونکه‌ هه‌یچ شتیکی نییه‌ به‌ناوی خوینی پیس و خوینی پاک، له‌ له‌شی ئاده‌میزاددا!

تویژینه‌وه‌یه‌کی زانستی زۆری پزیشکایه‌تی نوێ، سه‌لماندوو‌یانه‌ که حیجامه‌ نه‌ عیلاجه‌ و نه‌سوودی هه‌یه‌ بو‌ هه‌یچ شتیکی. ئینجا له‌به‌ر موماره‌سه‌کردنی که‌له‌شاخ له‌ ژینگه‌ دواکه‌وتوو‌ه‌کان و ره‌چاونه‌کردنی پاک و خاوپنی، بوته‌ هۆی گواستنه‌وه‌ی چه‌ندین نه‌خۆشی ترسناکی وه‌ک ئایدز و هه‌بوونی ئایرۆسی جه‌رگی په‌تایی وئیت‌ریش.

ئه‌وه تارا‌ده‌یه‌ک به‌ کورتی باسی پزیشکی پیغمبرایه‌تی بوو که به‌داخه‌وه له‌ کوردستانیش زۆر باوه‌، که‌سانیک به‌ ناوی ئایینه‌وه‌ ئه‌و کاره‌ به‌دزیوت‌رین شیوه‌ له‌سه‌ر حیسابی ته‌ندروستی وپاره‌ وژیانی خه‌که‌وه‌ ده‌که‌ن. ۲۰۰۸/۸/۱۸

له دواى ئه و زنجیره وتاره لهسه پزیشکی پیغمبهرایهتی، ئههلی ئه و سنهته فشاریان بهرزبووهوه چهندن وهلامی بی سهروبهریان بو من نووسی، منیش وهلامی ههندیکیانم دایهوه، زیاتر پهردم له رووی دزیویان ههلهدایهوه، ئهوانه چهنده وهلامیکی منن بو ئهوان:

کارهکه له حیجامه و حیجامهچی گهورهتره

له ههفتهی رابردودا دوو وهلام بو نویسنهکانی من نوسرابوون لهمه مرهلا علی که لهک و پزیشکایهتی پیغمبهر له لایهن مهلا علی تاهیر ههولیری و زرار بهحرکهیی که وهک وهکیل ودهمراستی مهلا علی که لهک خوی نیشان دهوات، لهو نویسنه وهلامیکی کورتی ئه و نویسنه ی بهریز مهلا علی تاهیر ههولیری دهدهینهوه که له ژماره (43)ی ستاندهرد 2008/8/25 بلاوکرایهوه به ناوی (وهلامیکی بهلگهدار بو وههمهکانی محهمد ههریری) بو رونکردنهوی چهنده چه مکیک که له نویسنهکهیدا هاتوه پیموایه زور له بابتهی حیجامه ترسناکتره.

ئهمرو له نیوهندی نویسنی کوریدا، سهرنجم داوه زوربهی وهلام ووهلامکاریهکان، بهو ئینشایه دست پندهکات، که تاوانباری رهخنه لیگیراوهکه دهکریت به نهزانی هیچ له باره ی ئه و بابتهی لهسه ری دنوسی.

کاک مهلا علی تاهیر ههولیریش ههر بهو ئینشایه سواوه دهستی پیکردوه، که من هیچ له باره ی حیجامه نازانم نه دهبا باسم کردبا، راسته لهوانهیه له بهر نهوهی خوی حیجامه چیه و مومارسه ی دهکات، ولهوانه شه له رووی مادیه وهش سودی لئ ببینیت، من بهقهده ئه و له لایهنه پراکتیکیه ی ئه و حیجامه نازانم بهلام مانای ئه و نییه که هیچی له باره وه نازانم، نه وهنده بهسه بو من وهک له وتارهکه نویسیووم "ئه و حیجامه یه سهرتاسه ری لهسه ر بنچینه ی زاراوه یه کی چهوت وچه واشه ی (خوینی پیس) الدم الفاسد بنیات نراوه، نه وهش تهنا بو فریودانی

که سانیکی ساویلکهیه، چونکه ئەو زاروویه سەرەرای ترسناکی هێچ بنچینهیهکی زانستیشی نییه، چونکه هێچ شتێک نیه بهناوی (خوینی پیس) و (خوینی پاک) له لهشی ئادهمیزادادا"

كاك مهلا علی تاهیر ههولیری بۆ گرنگی دان به باتهکهی دهلیت هيجامه گوايه له رادیوی BBC باسی سەردانی کۆمهڵێک پزیشکی بهریتانی و خانەوادەى شانشینى بهریتانى کردوه بۆ سوریا، به مهبهستی ئەجامدانی هيجامه بۆ چارهسەری چەند نهخۆشیهك! یان دهلیت: "ئێستا هيجامه له ولاتانی ئەمریکا و بهریتانیا و روسیا و چین و کۆریا و یابان بۆته دیاردەیهکی زانستی پزیشکی سەرکهوتوو، و بۆته مایهێ چارهسەرکردنی چەندها نهخۆشی، بهشایهدی چەندها پزیشکی بیانی لهوانه: پزیشکی فەرهنسی کانتیل.."

جاری من سەرۆبهری ئینتەرنێت گهڕام ئەو ههوالهێ رادیوی BBC م بهرچاو نهکەوت، جگه لهو ههوالهههێ که له چەند رۆژنامهیهکی عەرهبی به تايهتی سوری وینهیان بلاوکرابویهوه، سەرەرای رۆژنامهی زەمان نهبیت که زۆربهیان له سایتی هيجامهچیهکان نوسرابون و بلاوکرابوونهوه. ههتا ناوی ئەو دکتۆره فەرهنسیههش تهنها له سایتی سەرقالههێ هيجامهچیهکانی سوریا و جيهان (محمد امين شیخو) هاتبوو! ئینجا بابڵین ئەو ههوالههێ رادیوی BBC یش راست بێت، ئایا هەر دیاردەیهك ئەگەر بێته دیاردەیهکی پزیشکی و زانستی له رۆژنامه و رادیودا ئەو شهڕیهته زانستییهی پێدهدریت یان له گوڤاره زانستییه موعتهبهرهکان و سهڕچاوه زانستییه باوهڕپیکراوهکان، ئەگەر وهفدیکی پزیشکی بهریتانی سەردانی سوریاى کردبیت بۆ فیروونی نهینی پر له تهلیسمی هيجامه مانای ئەوهیه ئەو چارهسەر سەرکهوتو زانستییه؟! ئەخر سوریا خۆی چیه تا خهلك بێت زانستی لێوه فیڕ بێت!؟

ئەى بۆچى نەخۆشە سورىەكان وسعودىەكان وخەلىجىەكان بە گشتى لە موقتەدىرەكان هەمووى لە ئەوروپا بە گشتى وبەرىتانيا بە تايبەتى عىلاج دەكرىن ئەگەر ئەو حىجامىە چارەسەرى حەفتا دەردان دەكات؟! خەلكى ئەو وڵاتە خۆرئاواىيانە لە نىو توپۆلىنەووە ئەنسرۆپۆلۆژىەكانىان لەمەر گرۆپ وخىلە سەرەتايىەكان، لە ئەفرىقىاش چارەسەرى سەرەتايىەكانىان دەخەنە ژىر لىكۆلىنەووە وسەرنجدان بەلكو سوڊىكى دەبىت بۆ پزىشكايەتى ئەلتەرناتىف يان گب البديل.

بەراستى پىم سەىرە كە مەلا هەولپىرى ناوى ئەو هەموو وڵاتانەى جىهان دەهينىت گواىە حىجامە تىيدا بۆتە دياردەىەكى زانستى پزىشكە سەرکەوتوو!! يەعنى هەر مفتەخۆرىك بە ناوى خادىمى پزىشكى پىغمبەراىەتى هاتوو دوكانىكى لە ئەمريكا وروسيا وژاپۆن كردهووە بۆ حىجامەكردن، دەكرىت بەو رەهاىىە بلىين حىجامە لە زانكو پزىشكەكانى ئەو وڵاتانە تەبەنا دەكرىت؟! ئەووە چۆن تىگەيشتنىك وچۆن مەنتقىكە؟!

ئىنجا وەك پىشەىەكى هەمىشەىى هەر مەلاىەكى سەلەفى دەق پەرسىتى سەنەد دۆست ونەيار بە مەتن وعەقل كاك مەلا عەلى هەولپىرى ئەسەف دەكىشىت بۆ منىكى موسلمان كە (رەخنە لە كارىك دەگرى كە پىغمبەرەكەى كردوئەتى) ئەو وادەزانى هەرکەسەى گوتى پىغمبەر واى گوتووە يەكسەر بلىين ئامىن! كاكە گيان من وەك تۆ وشىوازە سەلەفىە سەقەتەكان ناروانمە فەرمودەكان چ لە رووى سەنەدووە چ لە رووى مەتنەووە، چونكە تۆش دەزانى ئەو حىجامىە لە بنەرەتدا داھىنانىكى ئىسلام وپىغمبەر نەبوە، بەلكو هەزارەها سال پىش ئىسلام يونانىەكان وچىنىەكان وژاپۆنىەكان وھەتا مىسرىە كۆنەكان وناشورىەكان حىجامەيان كردووە، هەر وەك خۆشت ئاماژەت پىكردووە، ئەى بۆ دەبىت ئەمرۆ بوبىتە سونەتى پىغمبەر نازانم؟!

نهک هر حیجامة به لکو رهشکه وداغکردن و جن له جهسته دهرکردن، وچه ندین چاره سهری تریش له بنه رتدا داهینانی پیغمبر نه بونه به لکو چاره سهره باوه کانی ئه و سهردهمه بوه. پیغمبریش له چوارچیوهی ئه و سهردهمه ژیاوه هر ئه و عیلاج و چاره سهریانهی دوباره کردوته وه که باو بوونه. هر بویهش زانایه کی سهله فی گه وهی وهک د. محمد سلیمان الاشقر له فه توکه کی ده لیت که به شیکی زورم لیی نه قل کردوه: که پیویسته ئه و چاره سهریانه بخرینه ژیر تاقیکردنه وه له زانستگاکان نهک مزگهوت و دوکانی عه تاره کان.

مهلا علی تاهیر هه ولیزی هه ره شهیه کی سهله فیانه شمان لیده کات که پیویسته وهک موسلمانیک برپا به و چه ند فه رموده یه بهینم که ئه و هیئاویه ته وه چونکه "فه رموده کان سهحیحن... فه رموده ی سهحیحیش گهر موسلمان برپا پی نه بی له بازنه ی ئیسلام دهرده چیت!!"

وادیاره ئه و براده ره ههر ئه و به شهی له و وتاره کانی منی خویندوته وه که دهر باره ی حیجامة هاتوه. دهنه دهیزانی خویندنه وهی ئیمه بو چه مکی فه رموده ی سهحیح وناسه حیح چیه! ئینجا من مولزهم نیم به و چه مکه سهله فیه سه تحیه له فه رموده ی سهحیح وناسه حیح تیبگم. ههر له به شی یه که می وتاری پزیشکایه تی پیغمبر دا هاتوه: "لیردها پرسیاریک سهر بهرز دهکاته وه ئه ویش ئه وه یه: نایه ههر فه رموده یه ک (هه تا راستیش بیت) له کاروباری گشتی دونیادا، وپزیشکی به شیویه کی تایبه تیدا ده بیته حوجهت و پیویسته وهک وهی مامه لی له ته کدا بکریت؟"

موفتی ود. محمد سلیمان الاشقر که زانایه کی سهله فی ویه کی که له سهخت گیره کان له لیکو لیه نه وه یه کدا به ناوی (الاحتجاج بالأحادیث النبویة فی المسائل الطبیة) ده گاته ئه و نه جامه ی که وته وکرده ی دونیای پیغمبر ته شریع نیه. ئه و رهوانه کراوه بو ئه وهی خه لکی فیزی شرع بکات. نهک پزیشکی وکاری تری

دونیا یی، وبۆی هه یه لهو کاروباران هه له بکات وهک هه مرۆقیکی تر، نه وهش له پایه ی نهو که مناکاته وه. وبۆیه گوته و کردارهکانی دهرباره ی شتی پزیشکی رپوت به حوجت نایه ته حسیب کردن، ونابیتته واجیب له پهیره وکردنیدا، چونکه له سه ر نهزموونی شهخسی بنیات نراوه نهک وهی.

ئهگه ر نهوه مهفهومی زانایهکی ناوداری سهلهفی وعه ره ب بیت ده بیت بو مهلا علی تاهیر هه ولیری رپوبه ره که وا له من وخه لک ته سک دهکاته وه، من ناشیهکی بواری خویندنه وه نیم تا مهلا علی تاهیر هه ولیری به قسه سواوهکانی نامیلکه لوس وپوسهکانی سعودیه وخه لیج رازیم بکات، وفیری چۆنیهتی نوسینم بکات، منیش له وهلامدا پیت ده لیم ئهگه ر هینده سوری له سه ر فهرموده ی سهحیح وتا له بازنه ی ئیسلام دهرنه چیت ده بی باوه ر به و فهرموده یه ی سهحیحی بوخاریش بکهیت: نهوه ی بهیانی به حهوت ده نک خورمای عه جوه خواردن ده ست پیکات، ههچ ژهه ر و سحرینک کاری لئ ناکات! (من تصبح بسبع تمرات عجوۃ لم یضره سم ولا سحر) ، ههروه ها پروا به و فهرموده یه سهحیحه ش بکهیت که ده لئ: (لا عدوی ولا طیره و..) یانی بچیته ناو نهخۆشه پهتاییهکان ونه ترسیت لینیانی بگریته وه!! ده ی نهگه ر باوه ری یه قینیت به و فهرمودانه یه به کردار جیبه جینیان که، به لام به ر له وه له بیر نه کهیت وهسیه تیش بکهیت، ئه مه و چه ندین کاره ساتی تر که به ناوی فهرموده ی سهحیح به سه رماندا سه پینراوه.

له کو تاییدا مهلا علی تاهیر هه ولیری نامۆزگاریهکی ترمان دهکات که پئویسته "به بهرچاو روونیه وه ده ست به کار ونوسین بکات وخۆی له بابته ی هه ستیار نه دات، ئه گینا ده خلیسکئ وده که وئ"

ئەو بابەتە ۋەھزارەھا يان ھەموو بابەتەكان ھەستىيار ۋېقەن، لاي كەسانى كە ۋەك مەحفوزات، ھەر ئەۋە دووبارە دەكەنەۋە كە فېرى بوون. ئەۋەى رازىيە بەۋ تەمەلىيە فىكرىيە، ۋەز ناكات دلى پاسەوانانى كۆن بشكىنىت، ناۋىرىت ھىچ بنوسىت لە دەرەۋەى ئەۋ بازنەيەى كە بۆى دىارىكراۋە، نەۋەك يەكىك تۆمەتىكى بخاتە پال، من ئەگەر لەۋ تۆمەتانە بترسىم ۋەك كەسانىكى رۆشنىبىرى ترسنۆك ۋتەقلىدى دەبىت قەلەم فرى بدەم، ۋەھر مەحفوزاتەكان دووبارە بكەينەۋە، كە زۆربەيان ھاۋدژن لەگەل عەقل ۋمەنتىق ۋفىترەى ساغ ۋسەلىم ۋسەرەراى زانستىش.

وهلامیک بۆ مافیاکهی مهلا عهلی که رهکی

بهشی یه کهم

رهخه گرتن له نیوهندی رۆشنییری کوردی، کاریکی زۆر سهخته چونکه نهو نیوهنده نهزموونیکی زۆر کهم وهژاری هیه له رووی رهخهوه. له وهش ههژارتر نیوهندی ئیسلامی کوردیه. ههچ رۆژیک به دهگمه نیش نه مان دیت، ئیسلامیهک رهخه له نوسینیکی ئیسلامی بگریت، ههچهنده نوسین و نه ده بیاتی ئیسلامی پر هه له ترین و لاوازترین نوسینی نیوهندی رۆشنییری کوردیه.

زۆر جار رهخه وهک ئیهانه وسوکیهتی پیکردن دیته حسیب، وهه ندیک جاریش جوهره راقهی بۆ ده کریت، تا ده گاته نه وهی هه موو ئیفرزاتی تیوری پیلانگیری دیته ناو باسه که وه، ودواجا ده بیته نۆکه ری بیگانه و دوژمانی کورد، و کوفری جیهانی نه گهر باسه که په یه وه ست بوو به ئایین. نووسهر هیه زیاتر له 15 بۆ 20 ساله دنوو سییت و ده یه ها و سه ده ها غه له ت و کوفری نه کادیمی نوسیوه. که چی تا ئیستا کهس نامیلکه یه ک یان کتیبیکی ته رخان نه کردوه بۆ رهخه گرتن له و لایه نانه ی که هه له کانی تییدا زۆر زهقن. من له زرار به حرکه یی ناگرم که به و شیوه یه جاری شه ری پیروزی داوه له دژی من له بهر چه ند هۆیه ک:

• نه و ده میکه وهک و ته بیژیکی مهلا عهلی قسه ده کات، وله پاش نوسینه کهم له سه ر مهلا عهلی له ژماره (39) ی ستانده ر، له ئه رشیفی رۆژنامه ی ستانده ر چاوم به نوسینیکی ریکلامی به حرکه یی که وت که سه رتاپای مه دح و سه نای مهلا عهلی بوو و ریکلامیکی وای بۆ ده کات تا راده ی داوا کردنی کردنه وهی نه خو شخانه یه ک بۆ مهلا عهلی! نوسینه کهش له ژماره ی (32) بلاو کرابووه به ناوی (مهلا عهلی که له ک له نیوان جادوگه ری و پزیشکی دا).

بیگومان زۆر کهس ههن له دهوروبهری مهلا عملی ودهست وپیوهندهکانی، سودمهندن لهو خورافاتهی بهناوی دین بهخه لکی دفرۆشیت، دوور نیه کاک زرار یش یهکیک بیت لهوانه. زۆر ناشکرایه بۆ خه لکیکی زۆر، که مهلا عملی وهک چهند دکتۆریکی بئ ویزدانی ههولیر که نهخۆشهکانیان بۆ یهک دهرمانگه دهنیرن. ئهویش نهخۆشه بهسته زمانهکانی دهنیریته تاقه دوکانیک که ناوی پيشانگای (باوهر) ه وله تهنیشت مهکهمه ی ههولیر، وئهدرهسی ئه و دوکانهشی لهسهر راپچتهکهی خۆی نوسیوه (ههر له رای خوا)! لهووی خه لکیکی زۆر بهردهوام لهناوهوه ودهروهی دوکانهکن، لهو دوکانه ی مهلا عملی ودهست وپیوهندهکانی ههنگوین ورهشکه وخۆراکی شاهانه، نهک به دوو وسی قات دفرۆشن به خه لک، به لکو به چل قات وبيست قات وسی قات، واته زۆر له دکتۆرهکان بئویژدانترن لهگه ل نهخۆشهکان. بۆ نموونه شوشه یهک ههنگوینی بازار که به 5 – 7 ههزار دیناره، لهو دوکانه به 45 یان 50 ههزاره، به پینی باری مادی نهخۆشهکه، وئهو نیشانانه ی که مهلا عملی لهسهر راپچتهکان دهنوسی!

سهیر لهوه دایه بهحرکهیی له وتارهکانی لهمهر مهلا عملی، باسی پاره وهرنهگرتنی مهلا عملی دهکات، یان لهبهر ساویلکهیی یانیش لهبهر بهژداری کردنی لهو راپهروتهی مهلا عملی وباوهر، قسهکهی منیش به حهرفی وهردهگریت، که پاره ی بۆ خراوته ژیر دۆشهگ وده لیت ئه و لهسهر کورسی داده نیشیت!! وادیاره میشکی وشکه بیرووی شتیک نازانیت به ناوی کینایهت؟! خۆ منیش سیدی ه موباره کهکانی مهلا عملی دیوه، ودهزانیشم ئهوانه ی ریکلامیان پندهکات له خه لکه ساده وساویلکه ودهردهارهکان، ژماره یهکی زۆریان لئ مردوون لهپاش فریدانی دهرمانی دکتۆرهکان ونهخواردنیان به نامۆژگاری مهلا عملی!! ئهگهر هۆشیاری یاسایی ههباویه لای خه لک، ئه و پیاوه دهباویه ئیستا له زیندان بووایه نهک ههموو رۆژی قور بکاته سهری 150 – 200 کهسی ههژار وساویلکه.

• بهرکهیی هیئنده به پهروشه بو مهلا علی ههتا نکولی لهو روداوهش دهکات که لهگهڵ مائی خوڤدا رویداوه. له وهسکردنی دوو هیلکه بو ماوهی 41 رۆژ بو دایکیکی پیر. وزۆر بهدرهوشتی دهکات له وهسفی نیگهرانی بوونی مندا بو دایکم ودهلیت: "کاک محهمه دیش پپی وابوه بهم هیلکانه جهلتهی لیده دات. بویه دوو هیلکه دهلهمه کهی به دهسته وه گرتوه وشینی حهسن وحوسینیان پپ دهگپریت. ومعاویه ویه زیدیش دهشواته وه!!" وادیاره مروّف که کهله پوت بوو نرخ وپایه دایکیشی لا داده بهزیت!

دهزانم تو وزه عیمی مافیاکهت هیچ خه می تهنروستی خه لکتان نیه. ته نها خه می گیرفانه کانی خو تانه. نیگهرانی منیش ته نها بو دایکم نیه. که له دونیادا له هه موو که سینک زیاترم خو ش دهویت. به لکو بو ئه و 150 - 200 که سه ساویلکه وبه سته زمانانه یه که تو باسیان ده کهیت رۆژانه سهردانی ده کهن! ده بیته ئه و وه سفه دۆزه خیانه بو چه ندیان بنوسیت. وبیته هوی مردنی چه ندین که س رۆژانه. هه تا له هه ولیر بووم له چه ندین که س وکاری ئه وانیه چوبونه لای مه لا علی گویم لیبوو. که له ئه نجامی ئامۆژگاری ئه ودا ده رمان وچاره سه ری پزیشکه کانیان ته رک کردبوو وله ئه نجامدا مه رگ به روکی گرتبون!

ئینجا گوایه مه لا علی به ته له فون پییگوتوه که وای نه وتوه. به لام الحمد لله دوو که سی تری جیئل له و کاته ئاماده بوون. وده لیئن هیچ باسی زهردینه و سپینه ی نه کردوه و ته نها باسی دوو هیلکه ی کردوه. سهیره مه لا خهت ره جعه ی بو هه موو هه له یه که هیه؟!

بهرکهیی له په نای بهرگریکردن له مه لا علی. دهیه ویت بازنه که فراونتر کات به ناماژه کردن بو ئه و زنجیره وتاره ی که به ناو نیشانی (تیروانینیك له بنهما تیوریه کانی سه له فیه ت) له گو قاری ستاندارد ده یاننوسم وئیستاش هه ر به رده وامه.

بۆیه ههر لهسههرتای وتارهکهی تاوانبارم دهکات به هیرش بردنه سهه نهحمهدی کوری ههنبهل وئیبهن تهیمیه!!

لهوهلامدا دهلیم نهگهر نهو شتانهی من نوسیوم دهبرارهی نهحمهدی کوری ههنبهل وئیبهن تهیمیه سوکایهتی وهیرش بن. نهوه من نیم نهو سوکایهتیانهم داهینا بیت. نهو زنجیره تهکفیر کردنهی نهحمهدی کوری ههنبهل بۆ نهیارانی لهسهه دم ودهستی (عبدالله) ی کوری وزاناکانی خهتی ههنبهلیم گواستوتهوه. من چۆن جورئهت دهکهه له خۆرا هیرش وسوکایهتی بهوانه بکهه؟!

نهوه من نیم سوکایهتیم به ههزهتی علی وئهبو ههنیفه کردوه بهلکو نهوه ههنبهلیهکان وئیبهن وتهیمیهن له ناسراوترین کتیبیدا (منهاج السنه) نهو کارهی کردوه! ههموو سهلهفیهک وهغیری سهلهفیش توشی سهدمه دهبیت. که نهو ههموو تهکفیرکردنه له نهحمهدی کوری ههنبهل وشوین کهوتوانی دهریچیت. ههروهک منیش لهسهههتادا توشی شوک هاتم. بهلام ههیه خوی به بیرورای گرتوه ناتوانیت بیگۆریت وهک کاک زرار. ههشه ناتوانیت چاو له ئاست راستیهکان بنوقین.

زرار بهحرکهیی پیی سهیره کهه من (700 سال و 1200 سال بۆ دواوه گهراومهتهوه ویهخهی زاناکان دهگرم له ناو گۆریاندا. واش بزانین کیشهیهکی گهورهت چارهسهه کردوه) جارێ قسهکردن لهسهه ههر یهکیک پهیهوهندی بهه درێژی وکورتی میژوهکهی نیه. رۆژانه خهک لهسهه ههزهتی محمد وعیسا وموسا وابوبکر وعوسمان وهعلی ومعاویه قسه دهکهه. من مهبهستم له قسهکردن لهسهه نهوانه ئاشکراکردنی رهگ وریشهی توندپهوهی ئیسلامیه. وه کوپوه سههچاوه دهگریت. نهو ههموو نا مرویی ودل رهقی وکوشتن به نهعسابیکی سارد له کوپوه سههچاوه گرتوه؟ نهو ههموو سوکایهتی کردنه به نهیار وجیاواز وئهویتر چۆن وا پایهی

داكوتاهو لە ناو ئەدەبىياتى دەعوەى ئىسلامى وسەلەفىيەت بە شىۋەيەكى تايبەتى؟! خەلكانىكى زۆر بەو چەند وتارە تەواو بە خۇياندا چۈنەتەو و ويئە رونتر بۆتەو ھەبەر چاويان، ئەوھشى مېشكى قابىلى گۆران نىھ با ئاسودە بىت لەناو دۆگماستانەكەى خۇى.

بەحرەكىي بە زمانىكى بازارى زۆر بىن ئەدەبانە دەربارەى نوسىنەكانى من دەلىت: "بەلام دەرنەجامەكەى ديارە كە خزمەتىكى زۆر ھەرزانە بە بىگانە (دەبى) مەبەستى كام بىگانە بىت؟! بۆيە ئامۆزگاريم وايە ئەگەر واز لەم تەقىنەو ھەرونىە بىرەزايەت بىنيت، ئەوا موسلمانان و خۇشت ئاسودەتر دەبن!!"

دەزانم كەسانى ھەك تۆ دۆگماتىك ھەز ناكەن ھىچى تريان گوئ لىبىت، لەوھى لە نامىلكە سەعودىيە پەر لە خورافات وتوند وتىزىھەكان فېر بوويت، ئەگەرىش ئەو نوسىنانە لاي تۆى ھەبقرى زەمانى خۆت بىرەزايە، ئەوا كەسانىكى زۆر دەستخۇشى ودوعاى خىرمان بۆ دەكەن بۆ روتكردەنەوھى جەستەى شىۋاوى توراس ومىژومان، كە ئەگەر بەدەستى تۆ وئەمسالى تۆ بىت تا رۆژى قىيامەتىش كەسى لى ئاكادار نەكرىتەو، ھەر لە ناو ھەنگوين بۆى دەخەون.

كاتى من نوسىنەكەم لەسەر مەلا ئەلى نوسى، بە ھىچ جۆرىك بەحرەكىي ناويشى بەبەرچاوم تىنەپەرى بوو، وتارەكەم بۆ بەرچاو رۆشنى خەلك، و ھەك سوکە پەخنەيەك بۆ دۆستىكى نىزىكم نوسى، كە ئەويش بە جۆرىك لە جۆرەكان پەلكىشى ناو ئەو بابەتە ببوو، بەلام ھەك پەندە ھەرەبىيەكە دەلىت : (أردت عمراً وأراد الله خارجه) مەبەستم ھەمر بوو كەچى خوا ويستى خاريجە بەركەوئىت.

رۆژنامەى ستاندەر ۲۰۰۸/۹/۸

وهلامیک بۆ مافیاکهی مهلا علی کهرهکی

بهشی دووهم

بهحرکهیی وهک پیشهیی کۆنی ئهو دهق پهستانهیی، که پنیان خۆشتره دونیا سهراوژیر بیت ونهلین ئهو فرمودهیه راست نیه. به تایبهتی ئهگه ئهو فرمودهیه له بوخاری وموسلیما هاتبیت. ئیمه خولیاداری رهتکردنهوهی فرمودهکانی پیغمبهر نین (د.خ) بهلام لایهنگیری ئهوهش نین به ههزار پینه وپهرو ههیسهکان راست کهینهوه. یان به زور له خۆکردن راقهیان بۆ بکهین. یان جمع کهین له نیوانیان.

بهحرکهیی بۆ ئهو ههموو تهناقوزات وههقدژییهی که له نیوان فرمودهکانی (پهتا) ههیه. قسهیهکی ابوبکر الباقلانی دههینیت گوایه کاتی پیغمبهر دهلیت (لا عدوی) ئهوه نهفیکردنیکی گشتیه وههموو نهخۆشیهک ناگریتهوه! سهیره ئهوانه به دهمی پیغمبهر قسه دهکهن وهک زاهیده ساویلکهکان که درویان به دهمی پیغمبهر دهکرد ودهیان گوت (ئیمه درۆ لهسهه پیغمبهر ناکهین بهلکو درۆی بۆ دهکهین) (نحن لا نکذب علیه ، بل نکذب له)!

یان شهرحی نهوهوی لهسهه سهحیحی موسلم دههینیتهوه که دهلیت ئههلی جاهیلیهت "وايان دهزانی نهخۆشی به سروشتی خۆی دهگوازریتهوه نهک به ویستی خودا، بۆیه ئهم نهفیه بۆ گواستنهوهیهتی به سروشتی خۆی" له ههمووی نوکتهتر عهبقهری زهمان بهحرکهیی له کۆتاییدا دهلیت: "لیرهدا بۆمان دهردهکهوئ که مهبهستی فرمودهکه زور روون وئاشکرا وزانسته".!!!

به نسبت باقه لانی وتهلبیس ئیبلیسه که به حرکتی بلیمهت زور دلی پی خوشه دهلین: "به لگی چیه که مه بهستی له فهرموده لا عدوی هه موو نه خوشی وه تابهک ناگریته وه؟ ئه ی چی دهرباره ی ئه وه دهیسه دهلین:"

" قال رسول الله (ص) لاعدوی ولاصفر ولاهامه ، فقال أعرابی : یارسول الله : فمابال إبلی تكون فی الرمل كأنها الطباء فیأتی البعیر الأجرب فیدخل بینها فیجر بها ؟ فقال من أعدی الأول؟! "

واته که پیغمبر گوتی پهتا نییه، ئه وه ئه عرابیه له به حرکتی و باقه لانی ونه وه وی چاکتر له قسه که گه یشت، وگوتی ئه ی بۆچی وشتره کانم بی خهوشن، ههتا وشتریکی [گهرا] گورو دهچیته ناویان وهه مویان گورو دهکات، ئه ویش پی و ت: ئه ی کئ وشتری یه که می توشی ئه وه په تابه کرد؟! له وه دهیسه دیاره که مه بهستی له نه فی کردنی پهتا هه موو نه خوشیه که ههتا نه خوشیه په تابه کان، دهنا بهو شیوهیه وه لامی ئه وه ئه عرابیه ی نه ئه دایه وه، ودهیتوانی بلیت مه بهستم هه موو نه خوشیه که نه.

وادیاره پیغمبر یش له دواییدا حیسابی بۆ پهتا کردبیت، بویه کاتن وهفدی (ثقیف) هاتن بۆ موبایه عهتی، پیاویکی گه ری نه خوشییان له گه لدا بوو، پیغمبر ناردی به دوایدا که بگه رپوه ئیمه به یعهتی تۆمان قبول کرد! (ثم لما جاء وفد ثقیف لمبايعة النبي، كان فيهم رجل مجذوم، فأرسل إليه النبي: "إنا قد بايعناك فارجع". نه وهش به لگیه له سه ر دان هینانی پیغمبر به کاریگه ری پهتا وترسی له گرتنه وه ی په تا که. ههروه ها فهرمویه تی: نه خوش نه چیت به لای ساغه وه، ساغیش نه چیت به لای نه خوشی درماویه وه! " لا یورد ممرض علی مصح، ولا یورد مصح علی ممرض" رواه مسلم.

به نسبت ههنگوین ورهشکەش ئەوێ من نه مگوتوه که لکیان نیه. به لکو گومانی تیدا نیه که سودیشیان ههیه. به لام جیاوازی من وئهمسالی زرار به حرکتی وزه عیمی مافیاکه ی ئەو هیه. ئەوان پێیان وایه ئەو دوو شته وچەند شتی تریش. تەنها به سن بو عیلاجی هه موو دهر دیک. واته ئەگەر ههنگوین ورهشکەمان هه بیت. که به حرکتی پێی وایه عیلاجی هه موو دهر دیکن ئیتر پێویستمان به هیچ شتی تر نیه. وهر یه کیکیش به ئاسانی ده بیته دکتۆر ووه سفه ههنگوین ورهشکە بو خه لک دەنوسن.

که وابوو پێویستمان به هیچی تر نیه. به حرکتی له ژیر کاریگه ریی دوگمای دهق په رستی ستایشی میزی و شتریش دهکات. هه رچهنده به لگه ی به قسه ی هیچ زانیهک نه هیناوه تهوه له سه ر گرنگی میزی و شتر! که چی به راوردی دهکات به پیسی کحول که ئەویش له دهرمان به کار دیت!! نازانم کحول له بهر پیسی بیژنراوه یان له بهر ئەوهی ماده یه کی سه رخۆشکهره؟! کحول هۆی هه رامکردنی له بهر پیسی نیه. به لکو له بهر ئەوهی ماده یه کی سه رخۆشکهره. ئەگەر وابیت به دووری نازانین شوشه ی پر میزی و شتر له سه ودیه بهینن. به چل قات بیفرۆشن بو چاره سه رکردنی نهخۆشیه سه ختهکان!

سهیر له وه دایه به حرکتی به بی مونسه به باسی توخمه کیمیاویهکان و دهرمانهکان دهکات. که دهقاودهق لهو کتیبانه نهقلی دهکات. که رهواج بهو جوړه چاره سه رانه دهه. منیش دهتوانم سه دان زانیاری وا نهقل که م به لام خۆده رختن ئامانج نیه له باسه کهمان به لکو گه ران به دوا ی راستیدا تاکه ئامانجه وخواش ئاگاداره به نیو دلان.

رۆژنامه ی ستاندهر ۲۰۰۸/۸/۲۲

وهلامیک بو مافیاکهی مهلا علی که رهکی

بهشی سییهم

خورما وتوبه!!!

بهراستی لهو سهفه ره ی نهو دواییهم بو هه ولیر. ههستم کرد مهلا وهفریکه مهلا هینده زور بوون له هه ولیر، دهلیی هه ولیر بوته قومی موقه دهسه ی کوردستان. هه ر بویهش ماشه لالا نهوانه ی وهلامم دهده نه وه هینده زور وزه بهندن تا نهو رادهیه ی داوا ی تهوبه کردنم لیده کهن!!

چونکه دهلیم نابیت خورما چاره سه ری ژهر و سیر بکات! لهو مه لایه ناگیریت که داوا ی توبه کردنم لیده کات نه گهر روشنبیریکی گوایه نه کادیمی باسی ته کفیر کردنم له گه ل بکات!! به حرکتی و نهو توبه چییه ی داوا ی تهوبه ی لیکرد بووم چوونه وله دهقی راشکاوی هه دیسه که لایان داوه وباسی ژه هری ده ره وه و ناوه وه ده کهن! گوایه خورما چاره سه ری ژه هری ناوه وه ده کات که له نه نجامی کرداری خواردن و خوار دنه وه ی پیس و ژینگه وه دروست ده بیت. توخواکه ی خوشتان باوه رتان به وهیه که پیغمبر مه بهستی نهو ژه هراویه ناوه کیه بکات!؟

نه گهر نیوه هینده زانست پهروه رن نه ی بو هه موو هه دیسه کان ناخه نه ته رازوی زانسته وه؟! بو نمونه نهو هه دیسه ی که بوخاری و موسلیم دهیگیر نه وه که ده لیت: " کنت مع النبی فی المسجد عند غروب الشمس ، فقال یاأبا ذر ! أتدری این تغرب الشمس ؟! قلت: الله ورسوله أعلم .! قال : فإنها تذهب حتی تسجد تحت العرش فذلك قوله تعالی والشمس تجری لمستقر لها "

گوايه ئەبو زەر دەلیت له گه‌ل پیغهمبر بووم له مزگه‌وت له کاتی خۆر ئاوابوون،
پیی گوتم ئەی ئەبو زەر ده‌زانیت خۆر ئاواي کوی ده‌بی‌ت؟ گوتم: خوا و پیغهمبر
زاناترین پیی! ده‌چیت وتا له ژیر عهرش کرنۆش ده‌بات..."

بچوکتیرین رۆشنییر ده‌زانیت که ئاوابوونی خۆر وه‌لاتنی وه‌اتنی شه‌و ورۆژ
به‌هۆی جو‌له‌ی رۆژ نیه‌ و به‌لکو له‌ ئەنجامی خولانه‌وه‌ی خودی زه‌ویه به‌ ده‌وره‌ی
خۆی! یان ئەو هه‌دیسه‌ی که با‌لیکی می‌ش به‌ ده‌رد ده‌زانیت و با‌له‌که‌ی تر به
ده‌رمان، که هیچ بنه‌مایه‌کی زانستی نیه‌ وه‌ه‌رچه‌نده‌ چه‌ندین چیرۆکی خه‌یا‌لیان
بۆی هه‌لبه‌ستوه‌ به‌لکو د. زغلول نه‌جار ره‌ه‌به‌ری ئی‌عجازی عیلمی له‌ قورئان
وسونه‌تا ئەو هه‌دیسه‌ به‌ ئی‌عجازیک ده‌زانیت!!

هه‌رچه‌نده‌ دل‌نیام که ئەو هه‌دیسه‌ی خورمایه، مه‌به‌ستی ژه‌هری ده‌ره‌کییه‌ واته
ژه‌هر ده‌رخواردانه، چونکه نه‌ پیغهمبر ونه‌که‌سی تر هیچی ده‌باره‌ی ئەو ژه‌هراوی
بوونه‌ ناوه‌کیه‌ نه‌ده‌زانی، به‌لام با‌بلین راسته‌ ئەوه‌ ژه‌هری عیلاج کرد، ئەی سیحر
چۆن عیلاج ده‌کات، به‌حرکه‌یی له‌و باسه‌ رای کردوه، به‌لام مه‌لای تۆبه‌چی هه‌یه‌ی
ئه‌مر بالمعروف ونه‌هی عه‌ن مونکه‌ر ده‌لیت: بۆ مه‌سه‌له‌ی سیحریش زیاتر شتیکی
مه‌عنه‌وییه‌"

ابن حجر العسقلانی یش ره‌خنه‌ له‌ قسه‌ بی‌سه‌روبه‌ره‌کانی ابن القیم ده‌گری‌ت
ودوایی ده‌لیت : "ئه‌گه‌ر وامان دانا بۆ ژه‌هره‌که به‌کاره‌ ئەی خورما چیده‌کات بۆ
سیحر؟! "وعلى تقديم التسليم في السم فماذا يصنع في السحر؟" فتح الباري:
240_239/10

سەير لە ھەدايە بەھركەيى وتۆبەچى من تاوانبار دەكەن بە قسەكردن لەسەر زانست بە گۆترە، كەچى ھەر بەھركەيى بەو پەرى ساويلكەبيدا، لە نوسىنە رىكلامەكەى لەسەر مەلا ئەلى لە ژمارە (32) دەنوسىت: " لىردەدا راستىك ھەيە زۆركەس نايزانى، ئەويش ئەويە كە ھەموو ئەخۇشەك لە ئايدز وشىرپەنجە وتەلاسيما ودىل... ھتە، لە ئايىنى ئىسلامدا شىفايان دەست دەكەوى، بۆيە زۆر ئاسايى دژوارترين ئەخۇشى بە نايەتتىكى قورئان شىفای بۆ بىت، لەكاتىكدا بە پىيى زانستى مەروپى ئەمرۆ چارەسەرى مەحالە"

ئەو قسانە لىگەرئى كە رىكلامىكى زەقە بۆ مەلا ئەلى كەرەكى، بەلام توخوا ئەوئەى زەرەيەك رىزى ئەقلى خۆيى وخەلكى لەلا بىت ئەو قسانە دەكات؟! ئەو ئەخۇشيانەى ئەو ئاوى ھىنان ئەگەر چارەسەريان وا ئاسان وسوك با لای بەھركەيى ومافياكەى، ئىستا كوردستان سەبقتىكى [دەستپىشخەريەكى] زانستى تۆمار كەردبوو لە ھەموو جىھان روويان تىدەكرد! ئەو ئىدىيەيانە لەناو خەلكە دۆگماتىكەكان زۆر ئەى عبدالمجيد الزندانى يىش ئىدىيەى دۆزىنەوئەى چارەسەرى ئايدزى نەكرد درۆش دەرچوو؟!

پاش ئەوئەى چەندىن كۆمپانىيا داوايان لە زندانى كەرد، بە بەرامبەرى مليۆنەھا دۆلار ئەو نەيئىيە ئاشكرا بكات بۆ چارەسەرى ئەخۇشى ئايدز، كەچى الزندانى بە بزە بەناوبانگەكەى بەردەوامە لە ئىدىيەكەى بى ئەوئەى شتىكى ئەمەلى بكات، تا ئەو رادەيەى دكتور صالح القاضى، راولپىركارى پىسپۆر لە ئايدز لە ئەخۇشخانەى ھومورتونى زانكۆى لەندەن، وراوئىركارى رىكخراوى تەندروستى جىھانى، گومانى لەو دۆزىنەوئەى الزندانى كەرد، وگوتى چەندىن ئىدىيەى تىرى وامان بىستوھ لە چارەسەركردن بە گزوكيا ودوعا ونويژ وشتى تر بەلام ھىچيان خۇيان لەبەر دەم تاقىكردنەوئەى زانستى رانەگرت.

له گه ل ئه وه شدا ئاماده یی خوی نیشاندا. بۆ ئه وه ی هه ماهه نگی بکات له نیوان زندانی وبالاترین ده زگای زانستی بۆ پاراستنی مافه کانی، به لام زندانی هه ر بی ده نگه!

دوا قسه م بۆ ئه و تۆبه چیه یه که داوا ی تۆبه کردنی لیکردبوم: من ده میکه تۆبه م کردوه له ساویله کیی و ئیمان ی پیره ژنانه و ده ق په رستی، ده میکه تۆبه م کردوه له فریو خواردن به و فیلانیه ی که به ناوی دین له خه لک ده کرین، ده میکه تۆبه م کردوه له غه وغانیه تی دینی به ناوی دینیش، پیوستیشم به شهاده ی تۆ نیه له سه ر ئیمانداریم، شوره ییه ره خنه له هه ر بابته یکی دینی ببیته بابته ی بۆ ته شکیک و ته فسیق و ته بدیع و ته کفیر له ره خنه گر. قسه ش له و بابته با به س بیته چاکتره ده نا زۆری ترمان پییه بیلین!!

رۆژنامه ی ستانده ر ۲۰۰۸/۱۰/۶

بهرگری سهلهفیهکان له بازرگانی مهلا عملی

لهبابهتیک که سهلهفیهکی ناودار نوسیویهتی لهسر ملا علی کهلهک و خواردنهوهی میزو چند سهرنج و تییینیک. ئهو کابرایه زۆر به شیوهیهکی سهیر کهوتوته ههغدژی وقسهی بی سهروبه. نوسینیک سهرهرای کورتی پراوپره له ههله وموغالهتات. لهوه دهچیت ئهو سهلهفیه ئیمانی پتهوی سهلهفیهتی کهمیک لاواز بوو بیت. کاتیک چهندین دهقی نهبهوی و سهلهفی سالج دههینتتهوه. که دهسهلمینن میزی مروّف رجس وپیسسه. کهچی بهرگری له خواردنهوهی دهکات. چونکه ولاتانی پیشکتهوتوو دانیان پندهیناوه! وهک دهلیت:

"قال الزهري: " لا يَحِلُّ شُرْبُ بَوْلِ النَّاسِ لِشِدَّةِ تَنْزُلِهِ، لِأَنَّهُ رَجَسٌ، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿أَحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ﴾ [المائدة: 4] وَقَالَ ابْنُ مَسْعُودٍ، فِي السَّكْرِ: «إِنَّ اللَّهَ لَمْ يَجْعَلْ شِفَاءَكُمْ فِي مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ» صحيح البخاري (٧ / ١١٠) ئیمامی زههبی دهفرمئ ههلال نییه خواردنهوهی میز بوچارهی نهخۆشی له بهر ئهوهی (ریجسه) عبدالله کوری مهسعود یش دهفرمئ خوای پهروهردگار شیفای ئیوهی لهوانه دانهناوه کهلنی ههراکردون. " ئهی باشه بهپیی مهنهجی سهلهف مروّف چون بهرگری له تهرحیک دهکات که دهیهویت شتیکی رجس وپیس بکاته شیفا؟! ئهوه رای سهرتاسهری فیرهق ومهزاهیبی ئیسلامیشه. کهچی ئهو ههموو بهلگانه نارامی نابهخشیتته کاک سهرباز ودهچیتته ناو بهلام وبروبیانوو هینان.

سهیر لهوهیه ههر لهپاش ئهو دهقانه. ئهو سهلهفیه تهنها غم ونیگهرانی ئهوهیه. مهلا عملی ئهو کاره قیزهونه بهناوی طبي نبوي بکات! دهبیت به ناوی زانست بیکات! لای ئهو سهلهفیه پیشکتهوتووو گرنگ نییه مهلا عملی درۆیهکی ههلبهستوه. به زمانی پیغهمبه. گوایه وتویهتی میزی حوشت و میزی مروّفنیشی به دهزمان داناوه! مهلا عملی ودوو حدیسی به بهرچاومانهوه دروست دهکات دهلیت: پیغهمبهر وتویهتی: بول الابل شفاء لكل مرض!!! حدیسی وانیه ههتا له موضوعاتیش !!

دہ لیت: پیغمبہر وتویہتی: بول الابل شفاء لكل داء الا الموت !! ئوہشی لہسہر
قیاسی حبه السوداء دروستی کردوہ!!

لہ پیناؤ میزخواردنہوہ. دہیان فرمودہی بوخاری ومسلم وقسہی سہدان فہقیہ و
قسہی زوہری وابن مسعود وزہہبی پینشیل دہکات. کہ میزیان پی پیس ورجسہ.
لہجیاتی بہسکردن بہو ہموو بہ لگانہ. کہ بہ لگہی دہق بو سہلہفی وہک ئاوہ بو
ماسی، وفہرمودہیہکی زہعیفیش، بہ ہموو عہقلی فہیلہسوفانی جیہان
ناگورنہوہ. کہچی دیت زور ناشیانہ. دہکہویتہ داوی فیلمہکانی یوتیوب ودہ لیت
گوایہ "ہیچ گومان لہوہدانیہ ئہلمانیا دہولہ تیکی پینشکہوتوہ لہ ہموو
بوارہکان، بہلام شتیک ہمیہ لایان پیی دہ لین) (Urin-Therapie) چارہ بہ میز
ہروہا کتیبیکیش ہمیہ بہو ناوہو دہفروشری و نوسہرہکی باس لہ کاریگہری
(میزخواردنہوہ) دہکات بو چارہ سہر، خہ لکیک ہمیہ تاوہکو ئیستا دہیخونہوہ".

جاری مہسہلہی خواردنہوہی میز لہ پزیشکایہتی زانستی نیہ، تہنہا لہ طبی بدیلہ
alternative medicine دا ہاتوہ ورہگی ہمیہ لہ چہند کلتور ونایینیکی گہلان
وہک ہیندوسی، بہلام بہ پی پیچ سہرچاوہی زانستی ہیچ بہ لگہیہکی زانستی
نیہ لہسہر بہکارہینانی میزی چارہسہرنہکراو untreated urine ! واتہ وہک مہلا
علی لہ میزلدانہوہ بو ناو دہم! میزی چارہسہرنہکراو، ئہو میزہ خاویہ کہ لہ
مروف دہرہاتوہ، وھیچ پروسیسیکی زانستی پاک کردنہوہی بہسہردا نہکراوہ.

میزی چارہسہرکراو، واتہ پاک کراوہ وتعمیمکراو لہ ہندیک بہرہم بہکار دیت
وہک میزی رنی سکپر کہ رادہی ہورمونی ئیسترؤجین لہ میزی زورہ بو
بہرہمہینانی ئہو ہورمونہ گرنگہ بہکار دہہینریت .

كاكى سەلەفى زۆر نارەھەتە چونكە ھەليان كوتاوھتە سەر مەلا ەلى كەلەك و دەشلىت مەسەلەى مىزخواردنەوہ : " ئەو قسانەى (مەلا ەلى كەلەك) ھەلقولاوى ھىچ مەدرەسەو قوتابخانەىەكى ئاينى نىە و ھەرەھا نىشانەى (تەخەلوف و دوا كەوتنىش) نىە لەبەر ئەوہى مىز خواردنەوہ نەك ملا ەلى بەلكو زۆرىك لە گەلانى ئەوروپى ھەر لەكۆنەوہ تاوھكو ئىستا باسىان كردوہو باسى دەكەن و وەكو دەرمان بەكارىان ھىناوہ و بەكارى دەھىنن". "ئەوہى مەبەستە ئەو بابەتە تەنھا لەكۆمەلگای كوردەوارى ئىمەو تەنھا لەلاى (ملا ەلى كەلەك) باسى لىوہ ناكړئ بەلكو لەدەولەتە زۆر پېشكەوتوھكانى ئەوروپاش باسى لىوہدەكړئ".

باشە ھەى بلىمەت شىنەكەى تۆ بۆچىە تىناگەىن. دەيان دەق دەھىننىتەوہ كە مىز رەسە وپۆخلە. لاى ئىوہ ھەموو براىەتەك لەگەل مەزاهىبى تر بە قوربانى دەقىك دەكەن. كەچى ھاتوووى وا بە ھەق وناھەق. بەرگرى لەو كارە قىزەونەى مەلا ەلى دەكەيت. ئەگەر خەمى خەلكت نىە كە نىشتانە. ھەرنەبى خەمى ئەو دەقانەت بىت كە كەسىك پېشلى دەكات و بەناوى طبي نبوى بازرگانى پىوہ دەكات!.

باشە لە خۆت نەپرسىوہ مەلا ەلى چۆن ئەو مىزانە بەكار دەھىننىت؟! وەك ئەلمانىا و تاقىگە زانستىەكان چارەسەر دەكات يان وەك خۆى باسى دەكات لە مىزئدان و بۆ ھەلقوراندىن؟! نازانى ھەزارەھا مىكروپ و ئەمىبای پىس لە بۆرى مىزدايە و ئەو مىزە چ مەترسىەكە بۆ تەندروستى ئەگەر بەو رىگايە سەرەتايىەى مەلا ەلى بەكار بىت!؟

دوايى كاكى سەلەفى گۆشتى بەرازىش. كە رەسە. لە ئەلمانىا دەخورىت كە و لاىكى پېشكەوتوہ. لاى تۆ ئىستا كىشەى نەماوہ چونكە ئەوروپا لاى رەس نىيە؟! من ھەست دەكەم لە ناخىدا بەرگرى لە مىزىكى تر دەكات. كە بە پىى ھەدىس چارەسەرە! ئەوېش مىزى حوشترە. بۆيەش لە دوورەوہ بەرگرى لە مىزى مروقى پىس و رەس دەكات. وەك نامادەىيەك بۆ برەو پىدانى مىزى حوشتر. چونكە خەلك ھەرخەرىكى داھىنانن. دەست و پەلى دەستكرد دروست دەكەن. كە بە مېشك كاردەكات. دەرزى دروست دەكەن نىوسەعات ئوكسىجىن دەداتە مروقى. و كامىراى

چا و دروست دەكەن لەگەڵ دەمارەكانی مێشك دەیبەستنهوه! ئیمەى موسلمانیش ئیبتیلا بووین بە مەلا عەلى، وسەلهفیهكانى سعودیه و عەرەب بەگشتى، وکۆپیکەرانی وهك مەلا عەلى و سەلهفیهکانیتر، که لهباسی رەشکە وههنگوین ومیزی حوشتز زیاتر هیچ نازانن. سەیر لەوهدایه شیخه سەلهفیه گەورهکان که نهخۆش دەکەون هەموو بەرهو خۆرئاوا رادهکەن بۆ چارهسەر، طبي بهناو نهبهویش، بهس بۆ ههژار وغریب حالهکانه!.

۲۰۱۴/۱/۱

ئایه جنۆکه بهس دهچیتته لهشی فهقیرحاله و موغهفهلهکان

شیخ علی بن مشرف العمری یهکیکه له گهورهترین شیخی تایبته و پسرور له - زانستی!!- دهکردنی جنۆکه له سعودیه و قوتابی بن بازه. زیاتر له بیست سال بهس خهریکی دهکردنی جنۆکه بووه له لهشی فهقیرحالهکان! پاش ئهو تهمهنه دریزه تۆبهی کرد لهو پیشهیه فریودهروی خهلکی ئاسایی، و له قیدیویهکدا¹ دهلیت:

" ئهوهی دهگووتریت لهو بابته هیج بهلگهیهکی دینی قورئانی و سونهی لهسهر نییه، تهنها فریودانی خهلکه، له ههمووی خۆشتر دهلیت: بهلگهی سههرکی لهسهر درویی ئهو شته ئهوهیه، نهگهر نهخۆشیهک بۆ نمونه وهک شهکره ههبیته، دهبینین زۆر بلاوه خهلکی ههمووی له جۆرها چین وتویژ تووشی دهبن، به زانا و نهزان ودهولهمنده وههژار ونیز ومی و گهورهو بچووک، کهوابوو سوکهری وشهکره راسته، بهلام جنۆکه چوونه جهستهی مرؤف، به دریزایی ئهو ههموو سالانهی که کارم چارهسهری دهکردنی جنۆکه بوو، تهنها دهچوووه لهشی دهبنگ و گیل و فهقیرحالهکان!

رؤژیک نهمدیت بچیتته جهستهی زانایهک یان دکتۆریک یان عهلمانیهک که باوهری به دینیش نهبیته!! سبحان الله تهنها دهچیتته جهستهی دهبنگان؟! دهلیت ژنیک هاته لام ۲۰ سال فریویان دابوو بهوهی که جنۆکه چۆته لهشی و تووشی مهس هاتوه! دهلیت: پیمگووت: تۆ چووزانی مهست ههیه؟ دهلیت گووتی که قورئانم لهسهر دهخوینن یهکسهه تووشی سههه و هاوارکردن دهبم و جنۆکه لهسهر زمانم قسه دهکات! نهگهر باوهه ناکههیت قورئانم لهسهر بخوینه!

¹ <https://www.youtube.com/watch?v=3ON0SB0kGpw>

دهلئ شیعریکی عه ره بيم له سر خویند یه کسه ر تووشی هات وهاوار بوو! دهلئ گووتم: دایه نه وه شیعر بوو، قورئان نه بوو!!! گووتی: توخوا به راستیتته، خودا نه وه دهجالانه بگریت که منیان فریودا بوو! دهلئیت یه کسه ر جاریکی تر قورئانم له سر خویند هه ر هیچ کیشهی نه ما، و هه ر له ووئ چاک بوه وه و عه ییبی تیدا نه ما!"

دهجال و قوئبره کانی وهک مهلا علی و شیخ لوقمان و حاجی لیژهر -هه ههه- نه مرپو هه زاران که سی فه قیرحالی و نه خوینده واریان فریوداوه به ناوی جنوکه و قسهی قوئ که بهس بهو جووره خه لکه فه قیرحالانه دهویریت، له جیاتی کوومه لگا یارمه تیان بدات بو چاکبوونه وه له سر شیوازیکی زانستی وجوان، له جیاتی نه وه، له بهر نه زانیان به دهستی خوئان ده یانبه نه لای نه وه دهجال و جادوو که رانه تا زیاتر شیئتیان که ن!

نه وه خه لکه فه قیرحالی تووشی نه وه حالته ده بیئت به شیوازی ئیحاء، چرپاندنه دل وهک له سایکولوژیا باسی ده کریت، قه ناعه تیان پی ده هیئن که جنوکه چوته له شیان، که باوه رپیان کرد، تازه زور قورسه بتوانیت قه ناعه تی پی به یئیت که نه وه شته راست نیه، زور بهی نه وانهی نه وه پیاوه چاره سه ری کردوون ئیستا جوینی پی ددهن دهلئین درو ده کات ئیتیفاقی کرده له گه ل پاشای جنوکه کان (!) هیچیتر نه زیه تیان نه دات، نه وانیش هیچیتر نه زیه تی مناله کانی نادن یه عنی توازن الرعب و حرب الباردة یه له نیوان نه وه شیخه و جنوکه کان هه یه!!

گه وره ترین به لگهی نه وه دهجالانه نه وه ئایه ته یه که ده لیئت: "الذین یأکلون الربا لا یقومون إلا كما یقوم الذی یتخبطه الشیطان من المس... [البقرة : 275] "نه وانهی سوو ده خوون، هه ل سوکه وت ناکه ن و راست نابنه وه (له گویدا) مه گه ر وهک نه وه که سهی که شه یتان دهستی لیوه شان دبیت (هه ر له دنیادا سروشتی نین، له قیامه تیشدا وهک شیت ده بن).

بیگومان موفهسه ریکان عادهتیکی زۆر خراپیان ههیه. که ئهویش کۆپی پێست کردنی بیرورای موفهسیرانی پێش خۆیان، بئ بیرکردنهوه له لیکدانهوهیهکی تایبته بهخۆیان له زۆربهی تهفسیرهکان ئهوه دیاردیه باوه!

ئیمامی الرازی دهلیت: "التخبط مانای لیدانی رههکیه. بهو پیاوهی که کاریکی دیته پێش و نازانیت چی بکات دهلین: بهرهههکی رهفتار دهکات [ینه یخبط خبط عشواء]. شهیتان خهبتی دهکات. ئهگه دهستی لێوهشانده بو شیت کردنی، که وهک لیدانیکی رههکیه سهرسورهینه ره!"!التخبط معناه الضرب علی غیر استواء، ویقال للرجل الذي يتصرف في أمرٍ ولا يهتدي فيه: إنه یخبط خبط عشواء، .. وتخبطه الشيطان: إذا مسه بخبل أو جنون، لأنه كالضرب علی غیر الاستواء فی الإدهاش."

له مهسهلهی دهست لیدان و دهست لێوهشانده [مس] ئهوه کاره دهکهن و زۆربهیان ئهوه دهست لێوهشانده دهسهلمنه دهسهلمینن له دووبارهکردنهوهی رای پینشووی خۆیان. له کۆتایشدا دهلین ئهوه ئیجماعی موفهسیرینی لهسهره! بهرای ئیمه ئهوه تهفسیر کردنه راست نییه و ئهسل و ئهساسی نییه. لهبهر چهندین هۆ: له قورئاندا دهبرارهی شهیتان دا هاتوووه که به خهک دهلیت: ﴿وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي﴾ (ابراهیم 22)

شهیتان دیته قسه و به پهیرهوانی دهلیت: وهنه بیته من هیچ زۆرو دهسهلاتیکم بهسهر ئێوهدا ههبوویته. جگه لهوهی (بهوهسوه سهوخهتهرهو خهیاڵ) بانگم کردن ئێوهش بهدهمهوه هاتن و بهقسهتان کردم... کهوابوو هیچ دهسهلاتیکی نییه بهسهر خهک، چ جای بجیته لاشهیهانهوه. و کاری خراپیشان پی بکات! به راشکاوی لهو نایهته هاتوووه که شهیتان توانای لیدان و فیکردن و نهزیهتدانی کهسی نییه.

ههروهها له ئایهتیکتر هاتوو: (إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَئِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ) (الأعراف: 201) "

"بهراستی ئهوانه‌ی که پارێزگار و ته‌قوادر بوون، کاتیک خه‌ته‌ره‌و خه‌یالیک له‌لایه‌ن شه‌یتانه‌وه‌ تووشیان بیته، ئه‌وه‌ خیرا بیدار ده‌بنه‌وه‌ و خوای خۆیان بیر ده‌که‌وتیه‌وه‌ و هۆشیار ده‌بنه‌وه‌. ئیتر ده‌سته‌به‌جێ بێنا ده‌بن و به‌رچاویان روون ده‌بیت"

یانی مه‌سه‌که‌ ته‌نها ته‌شبهیه‌که‌ له‌ حاڵی ئه‌و که‌سه‌ی له‌ره‌له‌ر و کێشه‌کێشه‌تی له‌ نیوان خاتیره‌ و وه‌سوه‌سه‌ی شه‌یتان و بانگی وێژدانی و ئیمانی. ئه‌گه‌ر شه‌یتان توانای لیدانی مروّقی هه‌بوایه‌ ده‌یتوانی هه‌موو موسلمانان بکوژیت، و هه‌موویان له‌ناو خوینی خۆیان بگه‌وزینیت، پاره‌و سامانیان لێ بفه‌وتینیت، عه‌قیان لێ تیک بدات، هه‌رچه‌نده‌ تیکیش چوو به‌لام به‌ ده‌ستی خودی ئینسانه‌کانه‌- مزگه‌وته‌کانیان بۆ لێ ناروخینیت، ئه‌گه‌ر گه‌وره‌ترین دوژمنی موسلمانانه‌؟! ئه‌وه‌ هه‌رگیز له‌گه‌ڵ عه‌داله‌تی خوادا ناگونجیت شه‌یتان زāl بکات به‌ که‌یف خۆی له‌م وله‌و بدات!

راستی‌هه‌که‌ی نمونه‌ هێنانه‌وه‌ی قورنان بۆ سووخوران به‌ که‌سیک که‌ وه‌ک فیی گرتوو هه‌له‌ده‌په‌ریت له‌به‌ر مه‌س وده‌سلێوه‌شاندنی شه‌یتان. مانای هه‌قیقه‌تی ئه‌و زانیاریه‌ نییه‌، به‌لکو قورنان موجاراتی عه‌قیه‌تی عه‌ره‌بی ده‌کات نه‌ک بۆ سه‌لماندنێ بیرورایان له‌باره‌ی که‌سی فێ گرتوو و شیت، به‌لکو بۆ زانینی گه‌وره‌یی تاوانی سووخوردن، و که‌ چۆن رۆژی قیامه‌ت له‌ کاتی زیندووکردنه‌وه‌ی وه‌ک فیدار و شیت هه‌له‌ده‌ستیه‌وه‌!!

خاوه‌نی ته‌فسیری المنار، شیخ محمد رشید رضا ته‌فسیریکێ نزیک له‌و چه‌مه‌که‌ی کردوه‌ که‌ ده‌لێت: "ثم إن التشبيه مبني على أن المصروع الذي يعبر عنه بالممسوس يتخبطه الشيطان، أي أنه يصرع بمس الشيطان له وهو ما كان معروفا عند العرب وجاريا في كلامهم مجرى المثل .

" لیکچواندنه که له سهر ئه وه بنیاتنراوه. که فیداره که. که به مه سلیدراو گوزارشى لى دهکرى. شهیتان لى دەدا. واته فیکه دهگه رپته وه بۆ دهست لى وه شاندى شهیتان. ئه و بىرۆکه یه ش و اباو بوو له ناو عه رهب و له ئاخاوتندا وهک په ندىک به کاریان ده یه ئنا"

"ئهو ته شبيهه له سهر بنچینه ی ئه وه کراوه که فیداره که. که پى ده لى ن مه سکراره شهیتان ده ستى لى وه ده شى نى ت و لى ده دات. یانى له بهر مه سى شهیتان فى گرتوه. ئه وه بىر و با وه رپکى باو بوو له لای عه رهب. له کاتى قسه دا وهک په ند و نمونه ده یان ه ی نایه وه."

قال البیضاوی فی التشیبه : " وهو وارد علی ما یزعمون أن الشیطان یخبط الإنسان فیصرع ، وقد ثبت عند أطباء هذا العصر أن الصرع من الأمراض العصبية التي تعالج كأمثالها بالعقاقير وغيرها من طرق العلاج الحديثة"

البیضاوی له و ته شبيهه دا ده لیت؛ " ئه وه هاتوه له باره ی ئه و زعمه ی [داوا یه ی] که شهیتان ده ست له مرؤف ده وه شى نى ت و خه بتى ده کات و تووشى فى ده کات" نایه ته که نا یسه له مینى ت که ئه و فى یه تووشى ئاده میزاد ده بى ت له هه قیقتدا به کارى شهیتانه وه تووشى ده بى ت ، وههروه ها ره تیشى ناکاته وه!... له لایه ن پزیشکانى ئه و سه رده مه سه له میندراوه که فى له نه خۆشیه ده ماریه کانه. وهک نه خۆشیه کانى تر به داو ده رمان چاره سه ر ده کرى ت و به رى گای چاره سه رى ترى سه رده م."

هیوادارم ئه و وتاره ببیته هۆکارىک بۆ هه ل سوکه وتى کى زانستى و سه رده میانه له گه ل هه ر که سى کى تووش بوو به نه خۆشیه عه قلیه کان، و هى چى تر نه یانکه نه نیچى رى ده جاله کان.

ژمارە لاپەرە	بابەتەکان	ز
3	پیشەکی	1
6	پیشەکیەك دەربارەى ئەوەى ناویان ناوہ (طب النبوی)	2
10	پیغمبەر چارەسەرەکان لە مرۆفەکانەوہ فیڤووە نەك وەحی!	3
11	پیغمبەر خۆی خەلکی دەناردە لای پزیشکی بێ باوەریش!	4
13	پیغمبەر پزیشك نەبوو	5
14	کاردانەوہ خراپەکان گەر توبی نەبەوی راست دەرنەچوو!!	6
16	توبی نەبەوی یان توبی ئادەمی؟!	7
18	ئیین خەلدون دەلێ پزیشکایەتی بەناو نەبەوی لە وەحیەوہ نییە!	8
19	لە بەرەکاتەکانی مەلا عەلی وەسفەیهك بۆ مەرگ!!	9
22	پزیشکی پیغمبەرایەتی لە ئیوان وەهم وەهقیقەتدا سێ بەش	10
35	کارەکە لە حیجامە و حیجامەچی گەورەترە	11
41	وەلامیک بۆ مافیاکەى مەلا عەلی کەرەکی سێ بەش	12
53	بەرگری سەلەفیەکان لە بازرگانى مەلا عەلی	13
57	ئایە جنۆکە بەس دەچیتە لەشى هەقیرحال و موغەفەلەکان	14

A Series of Cultural
& Intellectual Dossiers
Dossier Number: (4)

Dossier of: The Prophetic Medicine & Mala Ali Kalak

Written by:
Mohammed Hariri

لەمو وتارانە بۆتان رۆون دەبێتەمو، مەن زۆر زوو هەستەم بە مەترسی ئێمو خورافاتە کرد، کە بە ناوی پزیشکی پێغمبەرایەتی بلاویدەکەنەمو. هەر زووش خەلکم لێ ئاگادار کردەمو، بەلام ئەبەر زالبوونی سۆزی کوێرانەمی دینی ونەبوونی پێکاری حکومی و هوشیاری تەندروستی، ئێمو دیاردەپە پەرمی سەند و دەیان مەلا عملی لە سەرتاسەری کوردستان دروست بوون، بە ناوی دین خەلک رۆوتدەکەنەمو. مەلا عملی کەلک دیارترین و زەقترین باززگانی ئێمو بوارەپە بۆپە بە تاپبەتی لەسەر ئێمو دەهەستین، ئەگینا سەدان مەلا عملی تر دروست بوون لە چوارچۆی کوردستان لە غیابی قانۆن و هوشیاریدا.

ئێمو پیاوێ چەند تێی رادەهێنمێم کاسیکاریکی زۆر چاک و وریایە، لە هەر بەرنامەمیک داوەت دەکرێت سێ چارەگی وەختی بەرنامە بە سۆنێد خواردن و قورئان خوێندن بە ئاواز و تەجويد و تەلاو، و شان ماچکردن و بەقوربانی چاوێ رەش و زەردەکانت بێ، و بمرگری لە خۆکردن دەکوژێت.. میکانیزمی زۆر سەیر بەکار دەهێنێت بێنەرێکی ساویلکەمی زۆر دەخاتە ژێر کاریگەری خۆی.

گوێی لێ بگرن بزانی هێچ میدیایەکی مۆختەرەم هەپە شێتێکی وا خورافاتچی بێنە ناو خەلک؟!

ئێمو ج شێتخانەپەکه ئێمو مەلایە نەخۆشەچارەسەری خەلکە نەخۆشەکەبات؟! وادیارە میزی حوشتر مەرووف تووشی ئەنفلەووەنرەزای حوشتر دەکات . کێشەکه ئێموهەپە هەموو کەرتەکانی ژیانی کوردستانی باشوور پەر لە ئاشوب و کێشەم، مەلا عملی کەلەکیش بەمشیکە لەمو وەزە گەندەلە گشتیە.

First Edition:
November 2018

Design: hadi hunar